

3-47.

საბავშვო
ბიბლიოთეკა

საბავშვო ბიბლიოთეკა

1928

სახეცვლილება

№ 12

15 ოქტომბერს უსრულდება ორი წელი, რაც ქურნალი „ზიონერი“ არსებობს.

1926 წლის 15 ოქტომბერს პირველად გამოვიდა საბავშვო ქურნალი „ზიონერი“ ბევრი რამ გამოიცვალა ამ ორი წლის განმავლობაში, და გამოიცვალა „ზიონერიც“ უნდა დაგვაზიფედეს, რომ ქურ. „ზიონერის“ მიზანია გააძუქოს უოველიფეის, რაც აბ ტერესებს მოწაფეს და ზიონერს, საბავშვო სახლის და შეუკავშირებელ ბავშს.

„ზიონერი“ ეხმარება ბავშებს, რომ მათ სწორად მოაწიონ თავისი ცხოვრება და მუშაობა.

„ზიონერი“ აცნობს ბავშებს, თუ რა ხდება მათ ირგვლივ, რა ხდება ასეული და ათასეული კილომეტრის იქით.

ამ ორი წლის განმავლობაში „ზიონერის“ 42 ნომერში მოთავსებული შენიშვნები საბჭოთა საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ბავშები გვაცნობდნენ თავის ცდებს, იმას თუ როგორ ცხოვრობენ, სწავლობენ, როგორ ატარებენ თავისუფალ დროს, რა საინტერესო რამ განიცადეს და სხვს.

თვიდან თვეზე, წლიდან წლამდე აუძვობდნენ „ზიონერს“ თავის მუშაობას იმიტომ რომ მას მეგობრულად და განუწყვეტლივ ეხმარებოდნენ მკითხველები და ბავშვობები.

თავისი არსებობის ორი წლის თავზე „ზიონერი“ თავისი მკითხველებისაგან მოკლის კოლექტიურ მსჯელობას ქურნალის მინაარსის შესახებ, მკითხველებმა უნდა მიუთითონ: რა არის ამ ქურნალში საინტერესო, რა ნაკლი აქვს მას, რა უნდა შეიცვალოს, რა განყოფილებები უნდა გაფართოვდეს, როგორ უნდა შეიცვალოს ქურნალი გარეგნული მხარე. მკითხველებმა უნდა აღნიშნოს, რა მხრივ დაეხმარა მას ქურნალი და სხვა.

ზიონერთა, მოწაფეთა და საბავშვო სახლის კედლის გასეთებმა უნდა აღნიშნონ „ზიონერის“ არსებობის ორი წელი და სხვებიც დაინტერესონ, კედლის გასეთის სახელებით, თავისი ქურნალით.

ბავშვობებს და მკითხველებს უნდა ახსოვდესთ „ზიონერის“ შესახებ, რომელიც ეხმარება მათ მუშაობაში. მათ უნდა სწერონ ამ ქურნალში თავისი მიღწევების და სიმსჯელების შესახებ.

აგრეთვე, რაც მთავარია, ბავშვობებმა და მკითხველებმა აქტიურად უნდა იმუშაონ იმის შესახებ, რომ რაც შეიძლება ბევრ ამხანაგს გამოაწერინონ „ზიონერი“. საქართველოში 70,000 ზიონერია, კარდა მრავალი ათასი შეუკავშირებელი ბავშვისა და მათ მორის სულ მხოლოდ 1000 ცალი „ზიონერი“ ვრცელდება! ეს უდიდესი სირცხვილია დანაშაულად რომ არ ჩავთვალოთ! „ზიონერის“ იუბილემ ბავშვობებს, მკითხველებს ბეჭდვითი სიტყვის რწმუნებულებს და კოლექტივებს უნდა მოაგონოს, რომ მათ იმუშაონ იმუშაონ და კიდევ იმუშაონ იმისათვის, რომ რაც შეიძლება მეტი გავრცელდეს „ზიონერი“. მაშ, ამხანაგებო, ვეშადლოთ „ზიონერის“ არსებობის ორი წლის იუბილესათვის ამ მეტად საუკრადღებო და აღსანიშნავი დღისათვის.

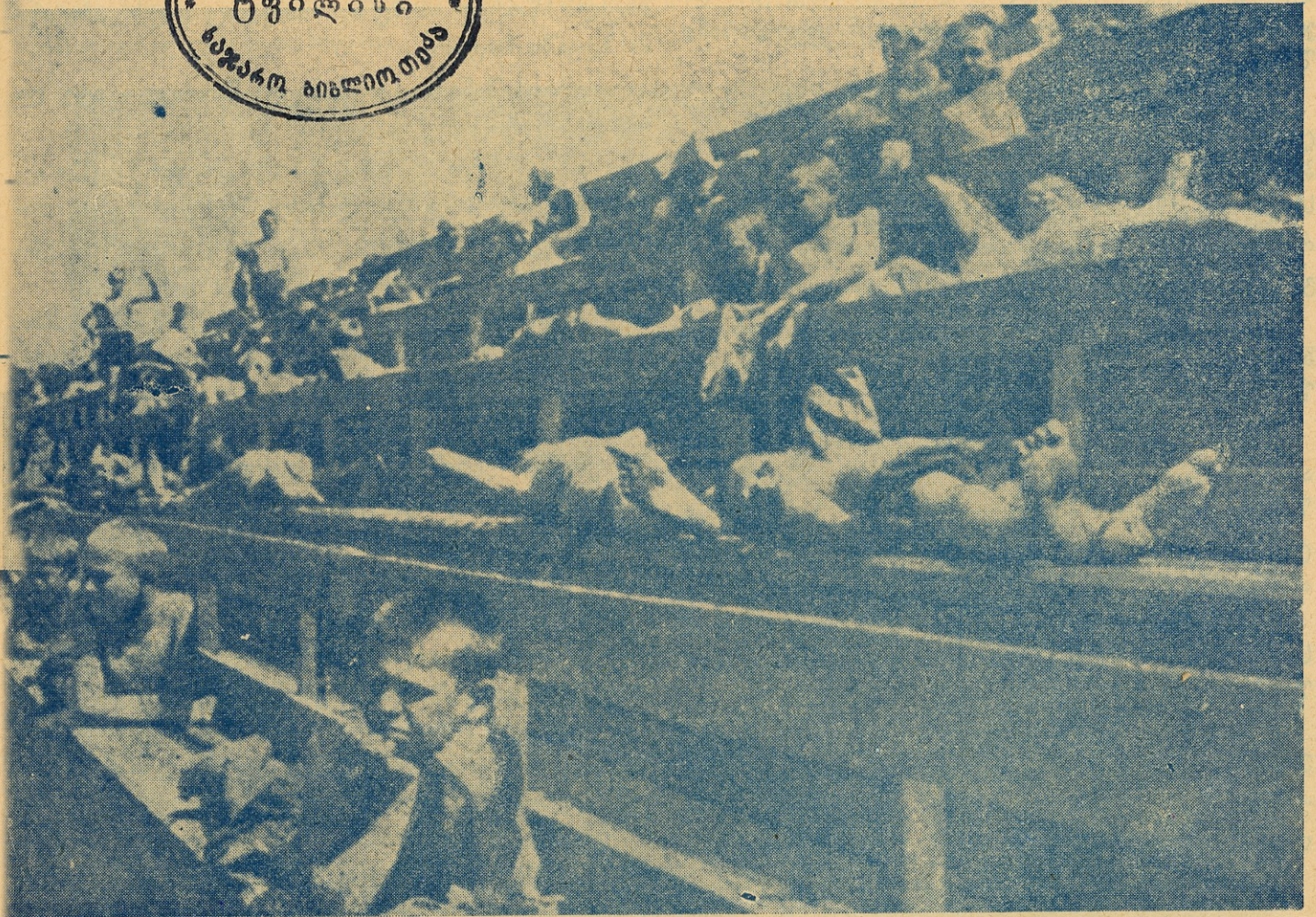
არცერთ ბავშს, არცერთ ზიონერს არ უნდა დაგვაზიფედეს ჩვენი ვალდებულება და დღისათვის.

პიონერი

1928
30 ივნისი

საქართველოს შ. კ. თ. ცენტრალური ბიუროს (საქ. ა. ლ. კომკავშირის
ცუკასთან) და განათლების სახალხო კომისარიატის სტეცალური აღზრდის
მთავარმართველთმის აქტრნალი ბავშვისათვის

წელიწადი III
№ 12

პიონერები მზის ვანებს იღებენ.

(ცხრაას ხუთი წლის ამბავი).

ფარული კრება *).

ჯერ კიდევ არ დაღამებულყო, სანაპირო ქალაქში რომ მოძრაობა შესწყდა. ღუქნები და სავაჭროები დაჰკეტეს. მოქალაქენი აღრიან წავიდ-წამოვიდენ, და ქუჩებშიმხოლოდ პოლიციის მოხელენი და ჯარისკაცები ჯგუფ-ჯგუფად დადიოდენ. ყველა ისინი შეიარაღებული იყვნენ.

საქმე ის არის, რომ დღეს ბაზარში პროკლამაციები გავერცვლებიათ და მით ხალხი აეღელვებიათ. პოლიციამ კარგად იცოდა, რომ ამ საქმეს მუშები სჩადიოდენ, მაგრამ რადგან დამნაშავენი ვერ დაიჭირეს, ამიტომ ქუჩებში ღამით მიმოსვლა აკრძალეს. გოგი შინ იყო. ბიცოლა კატოც აქ იყო.

როდესაც დაღამდა, ბიცოლა კატომ გოგის დახმარებით ფანჯრებზე ქილის ფარდავი ააფარა და ოთახში პაწია სანათური აანთო.

მაშინ გოგი ეზოში გავიდა; მან ფანჯრები დაათვალიერა, გარედან სინათლე ხომ არ გამოსჭვივისო? შემდეგ გოგი სახლში შევიდა. ორივემ, ბიცოლა კატომ და გოგომ, დაუწყეს ლოდინი მამუჩასა და მის ამხანაგებს.

ქუჩებში სანათები არ ენთო, ბნელოდა და ამ სიბნელეში გულმოდგინედ დადიოდენ პოლიციის გუშაგები.

გოგი გულისცემით ელოდა მამუჩას და ბავშვის მახვილ სმენას უბრალო ხმაურიც კი არ ეპარებოდა. უეცრად მას ფეხის ხმა მოესმა. გოგი აღელვებული წამოდგა და ვილაცამ კარებზე დააკაკუნა.

— ვინა ხარ? — ჩუმი ხმით იკითხა ბიცოლა კატომ.

— მე ვარ, მე, — უბასუხა გარეთ მდგომმა და ხმაზე მამუჩა იცნეს.

მამუჩა შემოვიდა. ის მხიარული იყო და აღვზნებული თვალებით უამბობდა გოგისა და ბიცოლა კატოს, თუ როგორ გაუსხლტა ხელიდან პოლიციის

გუშაგებს. მამუჩამ ივანშმა. მერე თვალი ფანჯრებს მიაკცია და ფარდაების აფარება მოიწონა. ამასობაში ისევ გაისმა ფრთხილი კაკუნი. ახლა მამუჩამ იკითხა:

— ვინ არის? —

— ნიჟა! — უბასუხა ხმამ გარედან და სახლში შემოვიდა სწორედ ის მუშა, რომელიც დღეს კაპიტანმა ზღვაში ჩააგდო.

გოგიმ შენიშნა, რომ ნიჟაც მხიარული იყო და თვალები მასაც უელვარებდა.

ამის შემდეგ ხშირად ესმოდა კაკუნი კარებზე და სახლში სათითაოდ შემოდდიოდენ მუშები. ყველა ისინი მხიარული სიცილით, მაგრამ ხმადაბლა ამბობდენ, თუ როგორის ხერხებით მოახწიეს კრებამდე.

ღამის ათი საათი იქნებოდა, კრება რომ გაიხსნა.

მუშები ჩუმად ისხდენ. დაასახელეს თავმჯდომარე და შეიქნა მსჯელობა.

ამ დროს გოგი და კიდევ ორი მტვირთავი მუშა ეზოში იყვნენ ჩასაფრებული: მათ მოვალეობას შეადგენდა თვალი კარგად დაეჭირათ და თუ ახლომახლო რაიმე საეჭვოს შენიშნავდენ, ხელათვე ჩუმად ეცნობებიათ კრებისათვის.

გოგი ქუჩას ზვერავედა.

არავინ დადიოდა ქუჩაში. ბავშს კარგად ესმოდა თავისი მოვალეობა და ჭისკარში ჩამჯდარი თვალებს ირგვლივ აცეცებდა; ამავე დროს მას კრების მსვლელობაც აინტერესებდა, თუმცა გოგიმ ბევრი რამ იცოდა, იცოდა, მაგალითად, რომ ამ ღამითვე, როგორც კი კრება გათავდებოდა, მუშები წავიდოდენ ნავსადგურში, იქ კი, ნავსადგურის გადაღმა, ნაპირს ფარულად მოადგებოდა ერთი დიდი სანდალი და მოიტანდა მუშებისთვის იარაღს. ეს უბრალო საქმე არ იყო და გოგი ღელავდა, ღელავდა ისე, როგორც კრების ყველა მონაწილე და მთელ ძალ-ღონეს იკრებდა, ქუჩაში რაიმე საეჭვო რომ არ გამოჰპარვოდა.

უეცრად ბავშს გული ძალუმად აუძვებდა და ტანში ჟრუანტელმა დაუარა. მან კისერი დაივრძელა

*) დასასრული.

და თვალებს ძალას ატანდა, რომ კარგად გაერჩია... არა, გოგი არ ცდებოდა:

ცხადია, შორს ქუჩაში ორი კაცის ლანდი გამოკრთა და ხელათვე მიიმაღლა. ორი ლანდი ისევ გამოეყო ლობეებს, მერე თითქო გადმოხტენ და ისევ თვალს მიეფარენ.

ეს ძალიან საეჭვო იყო და გოგიმ ვერ მოითმინა. მან წელა, ოდნავ გასაგონად დაუსტვინა მეზობელ გუშავს; გუშავი ჩუმადვე გამოეხმაურა და მოვიდა.

— ხედავ რამეს, გოგი?— იკითხა გუშავმა.

გოგის ხმა არ ამოუღია, მხოლოდ მიმართულება ანიშნა; სწორედ ამ დროს ორი კაცის ლანდი ისევ გამოჩნდა და უფრო გაბედულად გამოემართა სახლისაკენ.

— ხმა არ ამოიღო, გოგი!— გააფრთხილა გუშავმა ბავში და თვითონ ჯიბეში იარაღი გაისინჯა.

გუშავმა ჩუმად გაუზიარა გოგის თავისი მოსაზრება, რომ კრებისათვის ჯერ არაფერი ეცნობებოდათ და თუ მართლა ცუდად წავიდოდა საქმე, მაშინ თვითონვე გამკლავებოდნენ ხიფათს.

გოგი დაეთანხმა.

ჩასაფრებულებს ამასობაში თანდათან უახლოვდებოდა ორი კაცი. ერთ მათგანს ხელში რაღაც გამოკრული ეჭირა და უფრო გაბედულად მოდიოდა. გოგი დააკვირდა ამ ერთს და თვალებს არ უჯეროდა.

„ნუთუ მამა?“— ფიქრობდა გოგი და ხმა ვერ ამოეღო. მერე ნამდვილად დარწმუნდა, რომ იაკინთე იყო, და გოგი ადგილიდან წამოდგა.

— დაჯექი!— მწყრალად დაუძახა ბავშვს გუშავმა, რადგან მან არ იცოდა, თუ იაკინთე მოდიოდა.

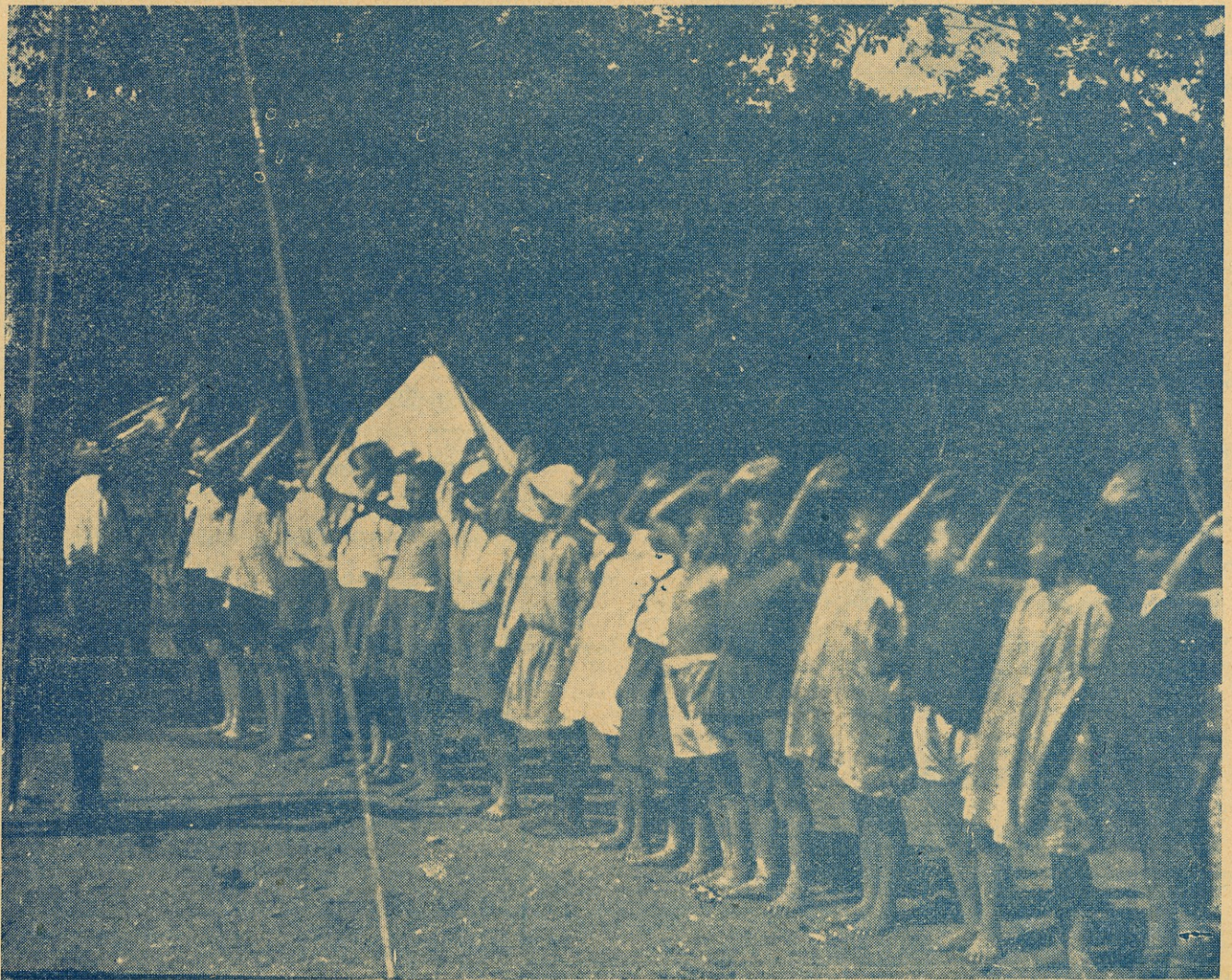
— მამა, მამა!— სიხარულით დაიძახა ბავშვმა და წამოდგა.

ამ დროს ის ორი კაციც მოახლოვდა და გუშავმა, რომელმაც გოგის სიხარულიც შენიშნა, მოახლოვებულებს ჰკითხა:

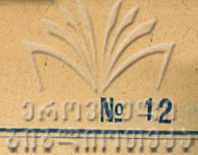
— იაკინთე ხარ?

— ჰო, იაკინთე!— გაისმა პასუხი, და გოგი გადაეხვია მამას.

გუშავმა ხელი ჩამოართვა იაკინთეს. მერე იაკინთეს მხლებელი მიესალმა ჩვენს გოგისა და გუშავს.

პიონერები ბანაკად

ეს მხლებელი სოფლელი ბიჭი იყო. სწორედ ახლა მოიყვანა ნავით გოგის მამა და უკან დაბრუნება ძალიან ეჩქარებოდა. ამიტომ ის სახლშიაც არ შეუპატიჟებიათ. იაკინთემ დიდი მადლობა გადაუხადა სოფლელს, გოგიმ და გუშაგმა მას ხელი ღონივრად ჩამოართვეს. ის გავიდა ქუჩაში და სიბნელეში ჩაინთქა.

იაკინთე ხელათვე შეიყვანეს სახლში.

მთელი კრება ფეხზე წამოდგა და იაკინთეს მიესალმა. გოგი ახლა სახლში იყო და ხედავდა, როგორი სიხარულით უღიმოდა მამუჩა იაკინთეს.

— ცეცხლია, ცეცხლი, ეს ჩვენი იაკინთე!— ჩუმად ამბობდა მამუჩა. სხვები მამუჩას ეთანხმებოდნენ.

როგორც ეტყობოდა, კრება გათავებულები და გადაწყვეტილებებიც გამოეტანათ. ახლა თავმჯდომარეს იაკინთე განზე გაეხმო და ამდამინდელ დადგენილებებს აცნობდა. იაკინთე თანხმობის ნიშნად თავს აქნევდა. მათ მალე გაათავეს ბჭობა და თავმჯდომარემ გამოაცხადა:

— ამხანაგებო, მალე შუალამეც ვახდება. ჩვენ დავიშლებით და შეუშინევლად [გავემართებით ნავსადგურის გადაღმა ნაპირზე. იქ ხალხი ჩასაფრებულია. დგანან გუშაგებიც. გუშაგებს ნიშანი დაუბრუნეთ. არავითარ შემთხვევაში თოფი არ გაისროლოთ. პოლიციელებს ერიდეთ.

ამის შემდეგ მამუჩას ეზოში გუშაგები ადგილებიდან მოიხსნენ და კრების წევრები სათითაოდ გაემართნენ ნავსადგურისაკენ.

გოგი ახლა ერთ ადგილას ვერ ისვენებდა. მან იცოდა, რომ სახლში უნდა დარჩენილიყო და სახლში დარჩენა არ უნდოდა. ის მივიდა მამასთან.

— მამა, მეც წამოვალ!— სთხოვა ბავშმა იაკინთეს, მაგრამ იაკინთემ წარბები შეიკრა და უარი უთხრა. მერე ცოტაოდნად დაფიქრდა იაკინთე, გოგის მხრებში ხელი ჩაავლო და შეანჯღრია:

— ბიჭო, შენ ნამდვილი მებრძოლი ხარ!

სახლიდან უკანასკნელად მამუჩა გავიდა, ხოლო ბიცოლა კატა და გოგი კვლავ მარტოდ დარჩნენ.

ბიცოლა კაცო არაფერს ამბობდა და გაფითრებული იყო. მან ლოგინი გაშალა, გოგი დააწვინა, მერე სანათური ჩააქრო, თანჯარიდან ქილის ფარდაგები ჩამოხსნა და დაწვა.

ჩხრეკა.

გოგის არ ეძინებოდა. ის მოუთმენლად ტრიალებდა ლოგინში.

ბავში უნებურად ყურს უგდებდა ყოველგვარ ხმაურს, თითქო რამეს მოეღოსო; მაგრამ ბნელოდა ოთახში, ბნელოდა ქუჩაში და ამ სიბნელეში მხოლოდ შორეული ძაღლების ყეფა-ლა ისმოდა ხანდახნით.

უეცრად ქუჩაში გაურკვეველი ლაპარაკი გაისმა, და გოგიმ ყური სცქვიტა. უთუოდ ბიცოლა კატამაც გაიგონა ხმაური და მან შემფოთებით დაუძახა გოგის:

— გოგი, გოგი, გძინავს?

— არა!— უპასუხა გოგიმ.

ლაპარაკი ქუჩაში შესწყდა და ახლა გოგის ესმოდა ფეხის ხმა. უთუოდ ეზოს მოუახლოვდნენ; შემდეგ ქისკარი გაიღო და, ცხადია, ეზოში ბევრნი შემოვიდნენ. ვინ იყვნენ ესენი?

ვინ იცის! მხოლოდ რუსულად საუბრობდნენ და ვილაც ერთი განკარგულებას რუსულადვე იძლეოდა:

— ალყა შემოარტყით და გასასვლელ კარებში გუშაგები ჩააყენეთ!— ხმამაღლა დაიძახა გარეთ ვილაცამ და მალე კარები ღონივრად დაარახუნეს.

კარების რახუნზე გოგი და ბიცოლა კატალოგინიდან წამოხტნენ. ბიცოლა ენას ვერ იღებდა და ისევ გოგიმ ჰკითხა დაუპატიჟებელ სტუმრებს:

— ვინა ხართ?

— კარები გავგიღეთ!— რუსულად იძახოდა გარეთ მდგომი და კარებს ისევ არახუნებდა. გოგომ კარები გააღო.

ბიცოლა კატამ აკანკლებული ხელით სანათური აანთო და სახლში შემოვარდნენ ჟანდარმები და პოლიციის მოხელენი. მათ აქაურობას თვალი მოავლეს და ერთმა მრისხანედ იკითხა:

— ნეტავ ის ვაუბატონი სად იმალება? აი, ისა, მამუჩა?

მამუჩას ხსენებაზე ბიცოლა კატამ ხელები გაშალა, არ ვიცო, თანაც ქართულად დაუპატა:

— მამუჩა დღეს არც კი მოსულა!

— სტყუი!— იყვირა მრისხანე ჟანდარმა და ხელი აიქნია. პატარა გოგის სისხლი თვალებში მოაწვა და მან რამდენიმე ნაბიჯი წინ გადასდგა, მაგრამ ჟანდარმმა ხელი დაიღო.

— არა უშავს,— დაცინვით სთქვა ჟანდარმმა,— ის ჩვენ ვერსად წაგვივა!

მერე ის მოუბრუნდა გოგის და მოგონებული თადილით¹⁾ ჰკითხა:

— შენ, პატარავ, მოდი გვასწავლე, სად ინახავს მამუჩა იარაღს?

გოგიმ წარბშეუხრებლად უპასუხა:

— მამუჩას არავითარი იარაღი არა აქვს!

ამ სიტყვებზე ერთმა ჟანდარმმა მოახსენა უფროსს:

— არა თუ მამუჩას, ამასაც კი ექნება იარაღი!

ხედავთ, როგორ მარჯვედ ვიპასუხათ?

მაშინ უფროსი სკამზე დაჯდა და განკარგულება გასცა, რომ სახლი გაეჩხრიკათ.

იმ წამშივე დაიფანტნენ ჩაფრები და დაიწყეს ჩხრეკა.

ზოგმა ლეიბი გახია და შიგ ქალაღდებს ეძებდა; დახიეს და დაანიავეს ბალიშები, საბნები. მერე ერთი კედელზე და იატაკზე კაკუნს მოჰყვა; ის ერთ ადგილას იატაკზე შეჩერდა და უფროსს უთხრა:

— აქ საეკვო ხმა ისმის, უთუოდ იარაღია შენახული!..

უფროსის განკარგულებით ფიცრული იატაკი წამშივე აარღვიეს. მაგრამ მტვერის მეტი იქ არა იყო რა.

ჟანდარმებმა მხრები აიჩიეს, მაგრამ ჩხრეკა არ შეუწყვეტიათ.

„კიდევ კარგი“ — ფიქრობდა ამ დროს გოგი — „რომ მამის ქალაღდებიანი მათრაშა იმთავითვე ეხოში გადამაღეს...“

ჰო, ეს მართლა კარგი იყო, თორემ ის მათრაშა აქ რომ აღმოეჩინათ, საქმე ცუდად წავიდოდა.

დიღხანს გაგრძელდა ჩხრეკა.

ვერაფერი აღმოაჩინეს და, ეტყობოდა, ჟანდარმების უფროსი ღელავდა. მაშინ მასთან მივიდა უმცროსი ჟანდარმი და უთხრა:

— მე მგონია, რომ ყველა ისინი სწორედ ნავსადგურში იქნებიან. აკი თქვენ თვითონ ხედავთ, ყველას სახლი გავჩხრიკეთ, მაგრამ სახლში ვერავინ აღმოვაჩინეთ. ამიტომ, სწორი უნდა იყოს ცნობა, რომელიც საიდუმლო ნაწილმა გადმოგვცა...
გოგის ეს საუბარი ესმოდა.

ჟანდარმათ უფროსი წამოდგა და ჩხრეკა შესწყვიტა.

ამის შემდეგ ისინი მალე გაშორდნენ აქაურობას.

„უნდა გავაფრთხილო“

ჟანდარმებისა და პოლიციელთა წასვლის შემდეგ სახლი არეული იყო. აყრილ იატაკზე ეყარა დანიავებული თეთრეული. ავეჯი დაპირქვავებული იყო, ხოლო ჰაერში დაფარფატობდა გაფატრული ბალიშებიდან ავარდნილი ბუმბული. მაგრამ ყველა ამას ყურადღებას არ აქცევენ არც გოგი, არც ბიცოლა კატო.

გოგიმ კარგად მოისახრა, თუ რა ხიფათი ელოდა ნავსადგურის გადაღმა ნაპირზე გამგზავრებულებს. ცხადია, პოლიციამ იქვი აიღო და, უთუოდ, ახლა ჯარებს გაგზავნიდა მებრძოლთა შესაპყრობად.

გოგიმ ეს ყველაფერი უთხრა ბიცოლა კატოს, თვითონ ქუდი დაიხურა და წასვლა დააპირა; უნდა გავაფრთხილოო!..

კატომ არ გაუშვა:

— არა, არა! უმჯობესია მე თვითონ წავალ! — იძახოდა მოხუცი ქალი და აცახცახებული ხელით თავზე მანდილს იხურავდა. გოგიმ ერთი შეხედა ბი-

ცოლა კატოს და საჩქაროდ გარეთ გავიდა, თან დაუძახა:

— ბიცოლა, შენ შინ დარჩი და ჩემი დარდი ნუ გექნება! —

ბავში სირბილით გაემართა ცალიერ ქუჩაში. ბნელოდა. არავინ ჩანდა.

ბავში ცდილობდა ღობე-ღობეველო და ჩრდილში დარჩენილიყო;

შემთხვევით თუ ვინმეს წააწყდებოდა, პასუხიც მოიმარაგა; ეტყოდა:

— დედა ავად მყავს, ექიმთან მივრბივარო. მართალია, ეს ტყუილია და ტყუილი არ არის კარგო, მაგრამ ამ დროს განა შეიძლება რაიმე იმაზე უარესი, რომ იქ მებრძოლები დაეხოცათ?

გოგი გარბოდა.

ბავშმა თვალები შეაჩვია ღამეს და სიბნელეში თითქმის ყველაფერს კარგად არჩევდა.

არჩევდა, რომ სახიფათო ჯერ არაფერია და საეკვოც არაფერი ჩანს.

სირბილისაგან გოგი ქოქინობდა, მაგრამ ამას ყურადღებას არ აქცევდა.

მან შეუმჩნევლად გაიარა შორი მანძილი.

მიახწია ნავსადგურს, სადაც ახლა ყველაფერი დადუმებულიყო.

ნავსადგურიდან ბავში სირბილითვე გაემართა ქაობიან მინდორში.

მინდორში ჩირგვები იყო.

ჩირგვები მინდორში შავად მოჩანდა, ხოლო შორს, ჩირგვებს იქეთ, სადაც მინდორი ილეოდა, გადაშლილიყო სილიანი ნაპირი და ზღვა.

ღამეში ზღვა ფოლადისფრად ეღვარებდა.

უთუოდ შუალამეს გადასული იქნებოდა.

მართალია, ჯერ კიდევ შორს იყო ცისკარი¹⁾, მაგრამ საგანთიადოდ მიწურულ ღამეს ძალა წართმეოდა, და გოგიმ ბინდ-ბუნდში გააჩია, რომ ზღვაში, ნაპირას, მოშორებით, დვას სანდალი, ხოლო სანდალთან მოძრაობენ მომცრო ღვილები.

გოგიმ უმატა სირბილს.

ბავშს გაურკვეველი აღტაცება იპყრობდა; ფიქრობდა ბავში:

„მივირბენ ნაპირზე და დავუძახებ მებრძოლებს „სმენა! სმენა! მართალია, ჯერ არაფერი საეკვო ჩანს მაგრამ ჟანდარმები თავდასხმას აპირებენ და მზად იყავით!“

ასე რომ დაიძახებდა გოგი, მებრძოლები მას ჰკითხავდნენ საქმის ვითარებას და ბავში მათ გადასცემდა, თუ რა მოხდა ამასწინათ...

მაგრამ უეცრად გოგის ცხენების თქარუნი მოესმა. მალე ცხენების ნაღმაც დარეკა ქვით მოკირწ-

¹⁾ ცისკარი — რიფრაჟი.

ვინ მიღის სოფლის ბავშვებთან?

ლულ ვიწრო ქუჩაში და უეცრად ნათელი შეიქნა, რომ მოჭკრის ცხენოსანი ჯარი.

ბავშვს გონებაც ვერ მოეკრიფა; არც მოუფიქრებია მას, ისე დადგა შუა მინდორში, პირი ზღვისაკენ მიაქცია და, რაც ღონე ჰქონდა, დაიყვირა:

— ჟანდარმები! ჟანდარმები!

ამავე დროს, გოგის გვერდით გამოკრთა უზარმაზარი ცხენი ერთი, ორი და შემდეგ ბევრი. ცხენები მძიმედ ქშინავდნენ და ზედ ისხდნენ ყაზახები.

იმ წამშივე ვილაც წვევრებიანმა ცხენოსანმა მსხვილი მათრახი მალლა აიქნია და პაწია გოგის ღონიერად დაჰკრა. მათრახი თავსა და ზურგში მოხვდა და ბავში უგრძობლად დავარდა.

რა მოხდა შემდეგ?

ჩვენს გოგის არ ახსოვს.

ისმობდა სროლა, ჩირგვებში თურმე ჩასაფრებული ყოფილან მებრძოლთ გუშაგები, და გუშაგებმა ყაზახებს სროლა აუტეხეს.

ბევრი ყაზახი მოკვდა, ბევრი დაიჭრა. ასეთ დახვედრას ყაზახები არ ელოდნენ, პირველად აირიენ და იხევდნენ, მაგრამ შემდეგ მათაც გააჩაღეს სროლა.

ამ დროს გოგი ჩირგვებში ევლო.

ბავშვს ცხენმა ტორი ფეხზე დაჰკრა, მაგრამ გონებაწასულ ბავშვს ეს არ უგრძნია.

სამშვიდოგოში.

სროლის ხმა მთელმა ქალაქმა გაიგონა.

გათენდა, მაგრამ დამტრთხალი მოქალაქე რეთ გამოსვლას ვერ ბედავდნენ. ამავე დროს გავრცელდა: მშვიდობიანი მცხოვრებლების დალად ჯარებია გამოწვეულიო; თანაც წუხანდელი ლის შესახებ ნამდვილი არავინ იცოდა და ყველარი კორი ვრცელდებოდა.

ამის გამო ხალხი ქალაქიდან გაიხიზნა.

მთელი ოჯახები მიდიოდნენ მახლობელსა და რეულ ტყეებში.

მიჰქონდათ სარჩო და საბადებელი.

მიჰყავდათ ბავშვები და ძუძუმწოვრები.

ამ დროს ფართო მინდორზე, წუხელის ზღვის ნაპირად შეტაკება მოხდა, ეყარნ დახოცილები; მაგრამ დახოცილებში არც ერთი მებრძოლი ჩანდა.

იმ ადგილას, სადაც გოგი უგრძობლად ახლა არავინ იყო.

მაშ სად არის ჩვენი პაწია გმირი?

გოგი სამშვიდობოს იყო.

ის მამუქას მოეყვანა სახლში უგრძობლად. ზურგიდან სისხლი სდიოდა; სისხლი მოერყებოდა.

ქრილობები შეეხვიათ. სალამოხანს ბავში გახიზნეს ტყეში და ტყეში გოგისთან იყო ბიცოლა კატო და ერთიც დაქრილი მებრძოლი.

გოგი გონს მოვიდა, მაგრამ დასუსტებული იყო და ენას ვერ აბრუნებდა. როდესაც კარგად დაღამდა, ტყეში გახიზნულები ინახულეს იაკინთემ და მამუჩამ. ისინი უენებლად გადარჩენილიყვნენ და ბავშს თავს ევლებოდნენ. მამუჩამ და იაკინთემ ნელ-ნელა მოუთხრეს ჩვენს გოგის, თუ როგორ დასრულდა ყაზახთა და მებრძოლთ შეტაკება.

როგორ დასრულდა?

როცა იარაღით დატვირთული სანდალი ნაპირს მოადგა, მაშინ მებრძოლთ გუშაგებმა ვერ მოითმინეს, საგუშაგო დასტოვეს და სხვებთან ერთად იწყეს სანდლიდან იარაღის გადმოზიდვა.

ბევრი იარაღი გადმოიტანეს. იარაღს იქვე სილაში ჰფლავდნენ.

ისე ჩქარობდნენ და ისე გაერთენ მუშაობაში, რომ არავის გაუგონია ყაზახების მოახლოება. მაგრამ სწორედ ამ დროს გაისმა ყვირილი:

— ჟანდარმები! ჟანდარმები!

ვინ მოიფიქრებდა, თუ ამას ჩვენი გოგი იძახოდა? ვერავინ ვერ მოიფიქრებდა და ვერც მოიფიქრეს. მხოლოდ საქმე ის არის, რომ ძახილზე გუშაგებმა სანდალს თავი ანებეს.

ისინი ყაზახების შესახვედრად გამოეშურენ და პირველად კიდევ შეაჩერეს ყაზახები. გაჩაღდა ბრძოლა.

სანამ აქ ესენი იბრძოდნენ, სანდალი მოიხსნა და თავს უშველა. მართალია, სანდალი მთლად ვერ დავცალათ და ცოტაოდენი იარაღი იქ კიდევ დარჩენილიყო, მაგრამ გადმოიტანიაც ბევრი გადმოეტანათ და კიდევ შეენახათ.

სანდლის წასვლის შემდეგ ყველამ ერთად შეუტია ყაზახებს.

ყაზახები დაიბნენ და შედრკენ.

ამით მებრძოლებმა ისარგებლეს და ნელ-ნელა გაეცალენ სანაპიროს.

მამუჩა კი სრულიად შემთხვევით წააწყდა გონებაწასულ გოგის.

მას ბავში მკვდარიც ეგონა, მაგრამ კარგად დააკვირდა და მიხვდა, რომ ცოცხალია.

მაშინ ეს ჩვენი ვაჟკაცი მამუჩა სიხარულით კინალამ ატირდა.

მამუჩა ბავშს შუბლზე ეამბორა და შინისაკენ გააქროლა.

იმ წამსვე გაიგო ყველამ, რომ მებრძოლებს გაფრთხილების ნიშანი პატარა გმირმა მისცა, პატარა გოგიმ, იაკინთეს შვილმა.

ს. კასრაძე.

საბანაკოდ გამგზავრებული პიონერები ისვენებენ.

პიონერები

სოფელი № ფერდობზეა გაშენებული.

ჩრდილოეთით ბუჩქებით დაფარული მთებია და ბუჩქებში ვიწრო ბილიკი მიიპარება. ბუჩქების შემდეგ კი იწყება უტეხი ტყე—ფიჭვის, ჭანდრის, არყის, მუხების...

რა ხე გინდა, აქ რომ არ ნახო! რა ნადირი გინდა, აქ რომ არ შეგხვდეს!

ზაფხულობით ამ კლდეებში, მთებში და ღრეებში პირალესილი ნაჯახებით, წალღობით ფეხტიტველი გლეხები მიჰყვებიან ბილიკებს და სჭრიან ასწლოვან ხეებს...

შემდეგ ავდებენ მდინარე ცხენისწყალში და ქვემო ჭაღებში ამოაქვთ, აკეთებენ ტივებს და ტივები მისკურავენ შორს სახერხი ქარხნისაკენ.

ტყეების იქით მოჩანს სვანეთის თეთრი მთები და ცოვი, მზით აბრკვეილებული კავკასიონი...

ამ მთების მარცხნივ, ქვემოთ, სახერხი ქარხნის იქით, შორს, განსაკუთრებით იქ, სადაც აბაშის წყალი ჩანჩქერადაა აქაფებული, ღამით ანათებენ ელნათურების ცისარტყელები.

სამხრეთით კი გადაშლილია ხოდაბუნის და აქვე იკლანება ფართო გზატკეცილი, რომელიც დასავლეთის მხრით უერთდება სამეგრელოს ქალაქებს.

სოფელი № პატარაა.

ქოხები ისლითაა დახურული და იშვიათად ნახავს კაცი კრამიტის ან ყავრის სახურავებს. მხოლოდ ახლახან აგებული აგურის მკერდსაკირული ქარხანა თუ შეადგენს სოფლის სიამაყეს.

გვერდით კი რამდენიმე ხნის წინათ აგებული სახლი უმშვენებს მხარს და ზედ დროშა ფრიალებს..

შუა სოფელში დგას თეთრი, გაუქმებული ეკლესია, რომლის ირგვლივ აყრილია ნაძვის ტოტები.

სოფლის ბოლოს, სადაც უფრო სავენახე ადგილებია, მოსახლეობა არ არის მჭიდრო. ერთ-ერთ კუთხეში ამოღობილია პატარი ეზო და შიგ კი დგას მუხის ორთვალისანი სახლი.

ოდის წინ სალამურს უკრავს პატარა ბავში, სხელად გუია.

მას აცვია დაკერილი პერანგი, შარვალი განიერი, დახეული. ნათლად ეტყობა რომ სხვისია. მამა?!

მამის შესახებ არაფერი იცის. მხოლოდ გუში სალამოს დეიდამ უთხრა, რომ მამამისი რევიოლუციონერი მუშაობისათვის მეფის მთავრობამ დაიჭირა და აწამა...

მას აფიქრებს ეს და ხშირად გულიც აჩუყებული აქვს.

ახლა?

ის ცამეტი წლისაა.

ცხოვრობს დეიდასთან და ხშირად იცინის, თამაშობს ბავშვებში და ოჯახშიაც საქმობს.

შემთხვევა.

ჯერ კიდევ მზე არ ამოსულიყო და გუია წყაროდან მოარბენინებდა წყალს.

დეიდა უცდიდა ლობესთან და იქვე ახლოს ღელეში ჭყუმპალაობდნენ რუხი იხვები, ბატები, ყვითელი ბეიტები.

დროდადრო მათ შორის გაირბენდა ძალიან ბუკანი და მაშინ ისინი სისინებდნენ, შლიდნენ ფრთებს ბეიტების დასაფარავად.

შარაზე ბლავიან ზაქები და მოწველილი ძროხები.

სენაკში მიმავალი კასრებით დატვირთული ურმები, რომლებიც იქვე ათენებდნენ ღამეს, უკვე აჭრიკინდნენ და გზაზე აპყარეს მტვერი.

პატარა ბიჭი, კოფოზე-დამჯდარი, დამაფიქრებლად აღიღინდა და კამეჩებს გადააწნა შოლტი. კამეჩები კი ზანტად მიალაჯებდნენ და სიმღერა იფანტებოდა შორს, შორს ტყეებისაკენ.

სოფლის საკრებულოში სალამოს მოწყობილია რადიო. ახალგაზრდა ბიჭებს მოეყარათ თავი და რაღაცას ფიქრობდნენ...

გუია ერთხელ დეიდასთან ერთად უსმენდა რადიო-კონცერტს. მაშინ ვიღაც ახალგაზრდამ აუხსნა, როგორ მღერის ეს უსულო რკინა, ახლა კი ყოველ საღამოს დადის და ისმენს სიტყვებს, კონცერტს...

გუია ცქვიტი ბიჭია და ყველას უყვარს სოფელში.

ის ახლა ხშირად მხიარულია.

გუია მუდამ ბავშვებშია

— ჰაიტ ჩელა! — დასტყვილებდა ის და მიქროდა მდინარისკენ და იქ აბანავებდა თეთრონს.

ყველას უკვირს გუიას ასეთი სითამამე და ამავე დროს ყველა ქებით იხსენიებს.

ერთხელ სოფელს ესტუმრა სენაკიდან საექსკურსიოდ წამოსულ პიონერთა კოლექტივი.

ოთხად ჩამწკრივებულნი, მცინარი სახეებით, დროშების ფრიალით და ღოროტოტოს ძახილით აფხიზლებდნენ სოფლის მყუდროებას.

ყველა მათ უყურებდა, ყველას უხაროდა.

გუია მაშინვე დაედევნა მათ ფეხდაფეხ და როცა ისინი სკოლის ეზოში დაბინავდნენ, მივიდა, გაიცნო და ცოტა ხნის შემდეგ თამაშიც დაიწყო...

გუიას უხაროდა, რომ ქალაქიდან ჩამოსულმა ამხანაგებმა ამრიგად მიიღეს და მასთან საუბარიც გამართეს.

მან მაშინ პირველად გაიგონა ჩინეთის შესახებ ისე დაწვრილებით, როგორც არასდროს და ეს კი ქალაქელმა პიონერმა უთხრა.

მან იცოდა მხოლოდ, რომ ომია და რისთვის, ვინ ვის ეომებოდა — ეს არ იცოდა.

საღამოს ისინი ბრუნდებოდნენ.

გუიამ იმათგან მიიღო პატარა წიგნი, რომელზედაც ეწერა „კოკონთან“. კიდევ ბევრი ისაუბრეს, ითამაშეს და საღამოს კი ისინი ისევ ღოროტოტოს ძახილით გაშორდნენ სოფელს.

იმის შემდეგ გავიდა რამდენიმე დღე და ახლა, როდესაც ის წყაროდან მოდის, უყურებს იმ ეზოს და ყოველივე აგონდება.

წიგნი უბით დააქვს და თავისუფალ დროს კითხულობს. კითხვა დეიდამ დიდი ხანია რაც ასწავლა და ახლა მშვენიერად ერკვევა, თავისუფლად კითხულობს...

ერთხელ

ჩვეულებრივად გუია იჯდა ოდის გვერდით და კითხულობდა პიონერის მიერ ნაჩუქარ წიგნს.

მის ფეხებთან იწვა ბაღია და აქნევდა კუდს. არ გასულა დიდი ხანი, რომ ბაღია წამოვარდა და ყვეფით გაექანა ქისკრისაკენ...

პიონერები ვარჯიშობენ.

ქისკარს აღებდა სუფთად ჩაცმული კაცი, რომელსაც ხელში ჩემოდანი და პატარა ჯიხა ჰქონდა.

ბადია მიქროდა საშინელი ყეფით, მაგრამ უცებ შეჩერდა და აწკმუტუნდა, ფეხებში ჩაეკეცა და ხტუნვით გამოექანა უკან.

გუიამ იცნო ბიძია არჩილი, სიხარულით ალტაცებული გადაახტა ღობეს და კისერზე ჩამოებლაუჭა.

— ბიძია, ბიძია! შენი კირიმე!

— როგორა ხარ, ბიძიკო?— ეუბნება არჩილი და ალერსით წამოვიდენ ერთად.

ამ დროს სამზარეულოდან ფქვილით დასვრილი კაბის ბერტყვით წამოვიდა დეიდა მარიაში, მას სხვებიც მიჰყენენ, მიესალმენ და სიცილ-ხარხარით შევიდენ შინ.

გუია არ შორდებოდა არჩილს. უფრო მიტომ, რომ არჩილმა მას ახალი ტანისამოსი მოუტანა.

ყოველ წუთს ისწორებდა ტანზე და უნებლიედ ეცინებოდა. რა გულკეთილია ბიძია არჩილი, რა მოსიყვარულე პატარა ბავშვების!

— როდის მიდიხარ, ბიძია, ქალაქში! — შეეკითხა დარცხვენით გუია.

— ზეგ და შენც ჩემთან ერთად წამოხვალ, ხომ?

— სად?— გაიკვირვა ბავშმა.

— ქალაქში, ჩემთან. იქ გასწავლი, სკოლაშიც შევიყვან და...

— კი, კი, მე მზად ვარ წამოსასვლელად!— წამოიძახა ალტაცებით და ჩამოებლაუჭა კისერზე, მაგრამ უცებ შეჩერდა და შეეკითხა.

— დეიდა?

— ისიც წამოვა, მხოლოდ შემდეგ!

გუიას ცოტათი ჩაფიქრებული გამომეტყველება მიეცა.

მგზავრობა

ეს მოხდა მეორე დღეს.

გუიას თვალი აცრემლებული ჰქონდა, როცა წასასვლელად მოემზადა, უფრო მიტომ, რომ ნაცნობი ადგილების, მეგობრების და დეიდას დატოვება ენანებოდა.

— იქ ხომ ყველაფერი უცნობი იქნება? იქ ვერ ენახავ ამათ!— ფიქრობდა ის.

უკვე მოსალამოვდა, საცაა უნდა მოშორდეს ამ მიდამოს და ის ახლა დარბის ეზოში, მიდის ყოველ ხესთან, აკვნეებს სალამურს, ეთამაშება ბადიას, თითქოს უკანასკნელ სალამს აძლევდეს და ეუბნებოდეს: „მშვიდობით, ნახვამდე“...

მალე ბიძია არჩილიც მოვიდა ეტლით და ბარგი გამოიტანეს სახლიდან.

გუიას გული უკანკალებს, არ უნდა ნაცნობი მიდამოს მოშორება, მაგრამ ამავე დროს ძალიან უნდა ქალაქში წასვლაც.

ბოლოს დეიდამ გადაკოცნა და ეტლიც გაუღვზას.

შემდეგ

გაიარა ერთმა წელმა.

ის თანდათან შეეჩვია ამანაგებს. სწავლობდა ჯიხად და პიონერთა კოლექტივში ერთ-ერთ აქტიურ წევრად ითვლება.

ასრულებს მრავალ დავალებას და თვითონა უხარია, რომ ენდობიან...

აცვია ლურჯი მოკლე შარვალი და თეთრი გულამოღებული პერანგი.

ჩვენ ვემზადებით

— სად იყავი ამდენხანს?— შეეკითხა არჩილი, როცა ნახა გვიან მოსული ბავში.

მას სახე გაუბრწყინდა, თვალები უცნაურად აეშო და ღიმილით დაიწყო:

— ზეგ იწყება ჩვენი დღესასწაული... ჩვენ ვემზადებით. მე მომანდეს პატარა დროშების დაკეთება და წესრიგის დაცვა...

— ყოჩაღ, ყოჩაღ!— მოუწონა არჩილმა და თმზე ხელი გადაუსვა.

ის კი ფიქრობდა დღესასწაულზე და დავალებების შესრულებაზე.

წინა დღით.

პიონერებს ადრე მოეყარათ თავი.

— გრიზა, ზარმაცობა?— მხაურობს ერთი.

— მე ზარმაცობა არ ვიცი!

— კაკოს უყურე, რა დაუხატავს?!

— ბიქოს! ყოჩაღ, კაკო!

— ვინ სთქვა, კაკო არ ვარგაო!

— აბა ტყუილად აქმევს მამამისი საქმელს?— ხუმრობენ სხვები.

ოხუნჯობენ, იცინიან...

კაკომ ოდნავ გაღიშებით შეხედა მათ და ხატის ისევ განაგრძო.

ეს ხდება კოლექტივის ერთ-ერთ დარბაზში.

ზოგს კიბიდან ჩამოაქვს ნაძვის ტოტები, ვარდები... მავთულები.

ზოგი ფართო ქალაღლზე სწერს ლოზუნგებს ხატავს კარიკატურებს.

გუია კი წითელ ტილოზე თეთრი ასოებით სწერს „იყავ მზად“.

ზოგი კედელზე აკრავს ბელოდების სურათს და ირგვლივ გირლიანდებს უკეთებს.

ყველა მუყაითად მუშაობს... უხარია ყველას.

— ხვალ ჩვენი დღესასწაულია!..

სალამოდე მუშაობდენ ასე ერთსულოვნად... სი-
ხარულით...

სალამოს ღრუბლები სამხრეთისაკენ გადაიწმინდა
და ცის კიდურზე გამოჩნდა ოქროსფრად ანთებული
ჩამაგალი მზე.

მეორე დღეს

ოთხად ჩამწკრივებულებმა, ტიტველი მუხლებით,
მწყობრად, ლამაზად გაიარეს ერთ-ერთი ქუჩა...

წინ მუსიკა მიუძღვით და პიონერებიც მხიარუ-
ლად, მცინარი სახით მიჰყვებიან ერთმანეთს ფეხდა
ფეხ...

დროდადრო მათ აღმოხდებათ სიმღერა და ბავ-
შის აკანკალებული ხმიდან სცვივა ასეთი სტრიქონები:

„მზე გვიცინის,
მზეს ვუცინით
და მივდივართ წინ“...

ისინი უახლოვდებიან ტრიბუნას, რომელიც სა-
ზეიმოდაა მორთული.

უკვე დაიწყეს ტრიბუნიდან ორატორებმა სიტ-
ყვის გადაშლა. ყოველი ორატორის სიტყვას ტაშის
ქარტყილი ფარავს...

სიტყვას ამბობენ სხვადასხვა ორგანიზაციის წარ-
მომადგენლები...

აი, ეხლა ტრიბუნაზე აღის გუია, ამდენი ხალხის
თვალეები მხოლოდ მას შეაჩერდა.

თითქოს ესმის:

— ამან რა უნდა სთქვას!.. ეს რა პატარაა!..

ო, რა ხარბად უყურებს ხალხი!.. ყველა გაჩუმ-
და, მადრაობაც შეწყდა.

გუიას გული აუთრთოლდა, თითები აუცახცახ-
და და მთელ სხეულში თითქოს ცივი ჭრუანტელი
უვლის.

ბიძია არჩილიც აქ არის. ალბათ მიტომ მოვი-
და, რომ ენახა ტრიბუნაზე ასული გუია...

მან ხომ უთხრა, სიტყვა უნდა ეთქვაო...

გუია ცახცახებს, თრთის...

ერთხელ კიდევ გადახედა მან შეშინებული, და-
მფრთხალი თვალებით მოზღვავებულ ხალხს...

ერთხელ კიდევ გადახედა კობტად ჩამწკრივებულ
პიონერებს, იქიდან მას შეაჩერდა მღუმარი სახეები
ამხანაგების და გული გაუთამამდა...

ეს ხომ ამათი სახელით ამბობს სიტყვას...

ხომ მასზეა დამოკიდებული მთელი კოლექტი-
ვის სახელი.

ეს იცის მან და გული უფრო და უფრო უმაგ-
რდება და, აი, ის იწყებს.

— ამხანაგებო!..

მთელი ზღვა ხალხი სმენად იქცა და შეაჩერდა.

ის კი უფრო მკვეთრად ისროდა სიტყვებს და
ბოლოს მისი სიტყვები ძლიერმა ტაშმა დაფარა.

ა. ჩაჩიბაია.

პიონერები ბუნებაში.

ზ ე ი მ ი ს ო ფ ლ ა დ

მოისმის პიონერთა სიმღერა. გამოჩნდება პიონერ-კოლექტივი. მას მოუძღვის წინამძღოლი. კოლექტივს მიყვება ოქტომბრელთა ჯგუფი, კოლექტივი შესდგება ხელმძღვანელი მიმართავს პიონერებს.

სმენა! თქვენ ხომ იცით,
ზეიმს ვეგებებით!
ხალხი იკრიბება,
ჩვენზე უფროსები,
და მათ უნდა შევხვდეთ,
როგორც ჩვენ შეგვეფერის,
მოვიხადოთ ყველამ
ვალი პიონერის,
ერთხელ გავიაროთ
ჩვენ პროგრამა კიდევ,
სანამ ხალხი კრებას
ზეიმით გახსნიდეს.
(მიწის მუშებს)
თქვენ კი, უფროსებო,
წარმოადგენთ კრებას.
გთხოვთ, რომ ყველა მიჰყვეთ
თავმჯდომარის ნებას,

მიწის მუშები—ოჰო, აბა, აბა!
ჩვენ მზადა ვართ, მზადა!
თქვენ თამაშს ვუყუარებთ,
აბა, ასწით ფარდა.

წინამძღოლი—მამ დავიწყებთ ეხლა (პიონერებს).
დაეწყვეთ ყველა!
(დაეწყობიან საპატიოდ, გაუვლიან გლეხებს,
მღერიან).

გავშალოთ მზიური
ჩვენ დროშა წითელი,
ვიმღეროთ ლაშქრული,
მტრის შურის მომგვრელი.
ხომ გვჯერა, რომ ყველას
გული გვაქვს ძლიერი,
სახეზე გვიბრწყინავს
ლამაზი იერი!
გავშალოთ დროშები
მზის სხივით ნათენი,
ფეხთ გადაგვეშლება
გზად სუყველაფერი.

(პიონერები გარს უვლიან გლეხებს. უკანასკნელე-
ბიც წრეს აკეთებენ და პიონერებს აჰყვებიან) ყველანი
მღერიან)

ვაშა, ვაშა, ჩვენო მხარევ,
შრომის საქართველოვ!

ვაშა, ვაშა ცეცხლის დროშას,
ვაშა შენ, მშრომელო!

წინამძღოლი—(ყველას) სდექ!
აღთქმა პიონერის (გამოდის პიონერი),

I პიონერი.—თქვენს წინაშე ფიცს ვდებთ,
პროლეტარულ აღთქმას,
რომ ჩვენ შევასრულებთ,
ჩვენ მცნებებს და ადათს.
სვლა მტკიცეა ჩვენი,
მომავლის შევილების,
ლენინის გზით წავალთ
და არ დავიღლებით.

(გლეხები ესალმებიან პიონერებს).

გლეხი—გიძღვნით სალამს ნორჩებს
და მზიურ ყვავილებს,
ვაშა პიონერებს,
ვაშა შრომის შევილებს!
მალლა გქონდეთ დროშა,
წითლად შენაღები,
მტკიცედ წინ-წინ გასწით
არჩეული გზებით.

წინამძღოლი - ვაშა!
ყველა—ვაშა, ვაშა, ვაშა!

წინამძღოლი—სალამი ჩვენგან!
(გამოდის პიონერი)

II პიონერი—ჩვენც მოგიძღვნით სალამს,
სალამს პიონერის,
ძირს არ დავხრით ალამს,
მივალთ წინ სიმღერით,
გაუმარჯოს ზეიმს,
მშრომელ საქართველოს,
აწი სისხლს არ დაღვრის,
სხვასაც მიეშველოს!

ყველანი—ვაშა, ვაშა, ვაშა!

წინამძღოლი— გაუმარჯოს წითელ

ყველა—მშრომელ საქართველოს (ტაში)

წინამძღოლი—(პიონერებს) იყავით მზად!

პიონერები—მზად ვართ მარად! (ტაში)

წინამძღოლი—ასეთი არის ჩვენი პროგრამა.
ახლა ვიმღერებთ ინტერნაციონალს.

(მღერიან) ფ ა რ დ ა ..

ჟ ჟ ჟ ჟ

ჟუჟას გამოცდიდა და დაინახა თოვლივით თეთრი კედლები, გრძლად რიგში ჩამწკრივებული კრაოტები, რომლებზეც წამომჯდარი და წამოწოლილი იყვნენ თეთრ ხალათებში ჩაცმული გამხდარი, ღონემიხდილი ქალები.

„ნეტავ სად ვარ?“—გაიფიქრა ჟუჟამ და ღრმად ამოიოხრა. მწარე ტკივილმა ისე უჩხვლიტა მას გვერდში, თითქოს მძიმე ჩაქუჩი დაარტყეს თავზე. ტკივილების გამო ჟუჟას მეტისმეტად უძნელდებოდა სუნთქვა და ამიტომ მან ისევ მინახა თვალები.

ვიღაც მიუახლოვდა მის საწოლს და ჟუჟამ იგრძნო თავის პირისახეზე ვიღაცის ხელი.

— უკვე მოვიდა გონს, მაგრამ ჯიუტობს, — სთქვა ქალმა, რომელიც იდგა ჟუჟას საწოლთან და თბილად უსვამდა ხელს პირისახეზე. — ერთი შეხედვით ამას, როგორ განზრახ ხუჭავს თვალებს და თვითონვე იძნელებს სუნთქვას.

— ასეთი პატარა და ასე ჯიუტი ჯერ არ მინახავს, — უპასუხა ქალს მამაკაცმა.

— ო, განა არ გავივიათ, როგორ უკბინა მან ჟანდარმს ხელზე?

„ჟანდარმს ხელზე?“ — გაიფიქრა ჟუჟამ. — „ღიახ, ღიახ, ეს სიმართლეა... მაგრამ სად არის დედა, ჩემი საყვარელი დედა?“

— დედიკო! — წამოიძახა ჟუჟამ, მაგრამ საბრალო ჟუჟა ისე იყო დასუსტებული, რომ მისი ხმა ძლიერ იყო გასაგონი ახლო მყოფთათვისაც კი... მან გაახილა თვალები და დაინახა მასზე დახრილი თეთრი თავსახვევიანი ქალი თეთრ ხალათში.

— სად ვარ? — ჰკითხა მას ჟუჟამ.

— შენ ჰოსპიტალში ხარ, გოგონავ. ჯერჯერობით არა გაქვს ადგილებისა და ბევრი ლაპარაკის უფლება. ცოტა მოითმინე, დამშვიდდი და შემდეგ გაიგებ ყველაფერს.

— მე ჰოსპიტალში ვარ? სად არის დედაჩემი?..

ჟუჟას საწოლთან მივიდა ოქროსსათვალეზიანი, ხანში შესული კაცი. მას ბეკეკასავით მხოლოდ ნიკაპზე მოეშვა თავისი შეთეთრებული და შეთხლებული წვერები.

„ექიმი, ალბათ“ — გაუელვა თავში ჟუჟას და მოინდომა წამოდგომა, მაგრამ ისე მწარედ უჩქმიტა გვერდში ტკივილმა, რომ მეტისმეტი სიმწრისაგან საცოდავად დაიკნავლა.

— აბა სად გტკივა? — ეკითხებოდა მას ქალი და ექიმი.

— გვერდი მტკივა, გვერდი, — პასუხობს ჟუჟა.

— კიდევ სად გტკივა?

— ფეხი...

— აქ არა გტკივა? — ეკითხება ქალი და ხელი შეახო შუბლზე.

ჟუჟამ მხოლოდ ახლა იგრძნო, რომ მას მთელი თავი მთლიანად შეხვეული აქვს ბინტებით.

— აქაც ძლიერ მტკივა... პირი მწვის...

— რა უქნიათ საწყალი ბავშვისათვის... ასეთი პატარა და მისი ამრიგად ცემა შეიძლება!?. — წაილულ-ლულა ექიმმა.

— ექიმო, ამის შესახებ მე გავიგე ამ შემთხვევის თვითონ უშუალო მნახველისაგან: ეს გოგონა თურმე ისე იბრძოდა, როგორც ძუ ლომი.

— მერე თქვენც გჯერათ ეს? როგორც ლომი კი არა და შეიძლება როგორც კატის კნუტი იბრძოდა, არა? — სთქვა ექიმმა და მადიანად გაღიხარბარა.

— რამდენი წლისა ხარ, პატარავ? — ჰკითხეს ჟუჟას.

— თოთხმეტის, — უპასუხა ჟუჟამ და მყისვე გაიფიქრა:

„ეს შეიძლება ვუთხრა, ამით, მე მგონი, არაფერს ვიტყვი ზედმეტს“.

ჟუჟას რატომღაც ძლიერ აუჩუყდა გული და ცრემლები მოაწვა თვალებზე.

— ხედავთ, დაო, ეს თოთხმეტი წლისაა. აბა რა უნდა ჩაიდინოს ასეთმა ბავშვმა?

— მე ჟანდარმთა ოფიცერმა გადმომცა, რომ ეს ბავში ყველაზე უფრო საშიში ბოლშევიკი იყო.

— წარმოდგენილი მაქვს, თუ რამდენად საშიში იქნებოდნენ დანარჩენები!.. საღამოს მას უნდა გამოეცვალოს ბინტი და მხოლოდ ბულიონს აჭმევთ; მეტი არაფერი არ შეიძლება, — უთხრა მოწყალეების დას ექიმმა.

ისინი წავიდნენ. მიიხურა კარები და ოთახში სრული მყუდროება ჩამოვარდა.

მაგრამ არ გაუვლია ერთ წუთსაც, რომ იატაკზე გაისმა შიშველი ფეხების ხმა და ჟუჟასთან მივიდა ორი უცნობი ქალი. მათ შიშის გამო ცალი თვალი კარებისაკენ ეჭირათ. ერთი მათგანი, მოხუცი, როგორც შემდეგ გაიგო ჟუჟამ, იყო ძალუა კარბინიევი, მეორე კი — ახალგაზრდა, ანუშკა.

— გლვიძავს, პატარა ბოლშევიკო? სუ...უ...უ... ჩუმიად, ლაპარაკი არ შეიძლება... — სთქვა მოხუცმა და შეშინებული თვალებით კარებისაკენ გაიხედა.

— ჩვენ ყველაფერი ვიცით... თუ როგორ მოხვდი აქ, ამის შესახებ მერე გეტყვი... აქ იყო ჟანდარმის კაპიტანი... შენ შემდეგ დაგკითხავენ... ჩვენ ცენტრალურ პოლიტიკურ სამმართველოს ჰოსპიტალში ვიმყოფებით; წელან რომ ქალი იყო შენთან, ის მოწყალეების დაა. იმას ნურაფერს ნუ ეტყვი... სუ...უ...უ... აქეთკენ მოდიან...

და ძალუა კარბინიევიც და ანუშკაც საჩქაროდ გაშორდნენ ჟუჟას საწოლს.

მოსმა დეზების ხმა.

— დანარჩენები ვერ დავიჭირეთ, — ეუბნებოდა მოწყალეების დას ჟანდარმთა ოფიცერი და ამ ლაპარაკში უახლოვდებოდა ჟუჟას კრაოტს. ისინი ჩახტენ ნავში და მიიმაღნენ სიბნელეში. ეშმაკმა წაიღოს იმათი სული და ხორცი! სროლის დროს ვილაც დაიჭრა და, კვალის მიხედვით, ქალი უნდა იყოს.

„ეს დედაჩემია!“ — იფიქრა ჟუჟამ და ისე აუფანტქალდა გული, როგორც სასიკვდილოდ დაკოდილ ფრინველს.

— როგორ გრძნობს თავს ჩვენი პატარა? — იკითხა ოფიცერმა და ჟუჟასაკენ დახარა თავისი ქრათულვაშა, მეტის სიმუქნისაგან გაფუებული პირისახე. იგი ცივი თვალებით დააქერდა ავადმყოფს.

მის მკერდზე პორწიალობდნენ სხვადასხვა სახის და ჯურის ორდენები.

— ეს ქალი მოგარჩენს შენ. შემდეგ კი შენთან მოსალაპარაკებელი საქმე შექნება და მოვილაპარაკოთ. ჯერჯერობით მშვიდობით!

იგი ზრდილობიანად გამოემშვიდობა მოწყალეების დას და გავიდა გარეთ.

— ეს შტაბსკაპიტანი კრახულეცია, — სთქვა ძალუა კარბინიევი. — საძაგელზე საძაგელი ადამიანია!

იგი შენ გეფერება და გელაქუცება, მაგრამ არ ცნობს მას. იგი ცდილობს გამოგტყუოს რამე, ფრთხილად იყავი!

ჟუჟამ დახუჭა დაღლილი თვალები და მალე დაიძინა.

ძილში მან ნახა თავისი მამა. იგი ცოცხალი იყო, არ ეკიდა სახრჩობელაზე.

მას ეცვა ტყავის ქურთუკი. ქულზე უბრწყინავდა წითელი ვარსკვლავი.

აი, მან აიყვანა ხელში პატარა ბელურა, რომელიც იჯდა მის ხელისგულზე და თავისებურად ქიქიკობდა.

— ეს შენ დაიჭირე, ძია ტოლია? — ჰკითხა მან მოხუცს. — გმადლობ, ახანაგო! — უთხრა ჟუჟას მამამ მოხუც ტოლიას და თავი დაუკრა ამ უკანასკნელს. — მე არასოდეს არ დავიფიწყებ შენს მზრუნველობას ჩემს პატარა გოგონაზე. ალბათ, დადგება დრო, როდესაც მე შემეძლება გადავიხადო სამაგიერო პატივისცემა. კიდეც იქნება ბუდაპეშტში პროლეტარული რევოლუცია და შენ, მოხუცს, არ დავიფიწყებ შენს ამაგს წითელი კომისარი იოსებ გერი.

ასე ერქვა ჟუჟას მამას.

ძია ტოლია ჩიბუხს აბოლებდა და ნიკოტინისაგან გაყვითლებული მისი უღვაშები ისე ირხეოდნენ ღიმილისაგან, თითქოს ძლიერი ქარი უბერავსო. მას თვალები ნახევრად დახუჭული ჰქონდა, მაგრამ მაინც ადვილად ემჩნეოდა, რომ ძლიერ სიამოვნებდა ქება ჟუჟას მამისაგან.

ჟუჟა მივიდა მამასთან და შეახო ხელი მის მარცხენა გვერდით ფართე ღვედის ქამარზე ჩამოკიდებულ რევოლვერს ყვითელ ბუდეში.

— დიდი ხანია არ ვყოფილვარ სახლში, — სთქვა მამამ, — და ახლაც რამდენიმე წუთით მოვედი. ისევ უნდა წავიდე, მეჩქარება.

იგი მივიდა დედასთან და მოეხვია მას. მხოლოდ ახლა შეამჩნია ჟუჟამ დედამისი. ეს უკანასკნელი იდგა მაგიდასთან და ისე კისკისებდა, როგორც არასოდეს.

— მაშ, მშვიდობით, — სთქვა მამამ და გავიდა სახლიდან.

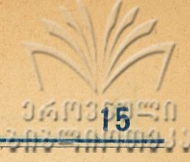
მდინარე დუნაის ციკაბო ნაპირზე იდგა ჰაეროპლანი. მისი ერთი ფრთა დაკიდებული იყო უფსკრულზე. აი, ამ ჰაეროპლანში ჩაჯდა მამა.

— იგი არ ჩავარდება წყალში?

— ნუ გეშინია, ჩემო გოგონავ, ეს ჰიდროპლანია!

მანქანა გასრიალდა წყლის ზედაპირზე, შემდეგ ავიდა მაღლა ჰაერში და გაფრინდა შორს შორს, ჩეპელსკის კუნძულს იქით.

ჟუჟამ წამოიყვია და გამოეღვიძა. ოთახში ბნელოდა. მთელ სხეულში სისხლის ნაცვლად თითქოს მძიმე ტყვია აქვს ჩასხმული; ყველაფერი სტკივა ჟუჟას და ამასთან ერთად ხან აკანკალებს სიცივის გამო და ხან თითქოს გაღვივებულ ცეცხლში გდია ზედმეტი სიცხისაგან. ჟუჟას მოაგონდა თავისი დედა და ტირილი აუვარდა... ტირის, ისე გულამოსკენით ტირის ჟუჟა, რომ მისმა ცრემლებმა სულ მთლად დანაშა ბალიში.

II.

რამდენიმე დღის შემდეგ საღამოთი ჟუჟა წამომჯდარიყო თავის საწოლზე. იგი იყო გამხდარი, შეფთვალწარბა, შეფთმიანი გოგონა. მისი თვალების ქვედა ნაწილს ნათლად აჩნდა ჟანდარმთა მუშტების კვალი: ისე დაუზოგავად და იმდენი ეცემნათ იმ მხეცებს, რომ საბრალო ბავშვს თითქოს მეორე წყვილი თვალები გამოხშიაო, ისე ჰქონდა დაღურჯებული თვალების ქვედა ნაწილი; ჟუჟას ორ წინა კბილსაც ვერ გაეძლო ჟანდარმთა ღონისათვის და სამუდამოდ განშორებოდა თავ-თავის საბუდარს; ამრიგად დასახიჩრებული ჟუჟა გამხდარ, ტანია პატარა მოხუც დედაბერს უფრო წააგავდა, ვიდრე თოთხმეტი წლის გოგონას.

ჟუჟას ფეხებთან კრაოტზე იჯდა წელში მოხრილი ძალუა კარპინეკი, რომელსაც დროგამოშვებით

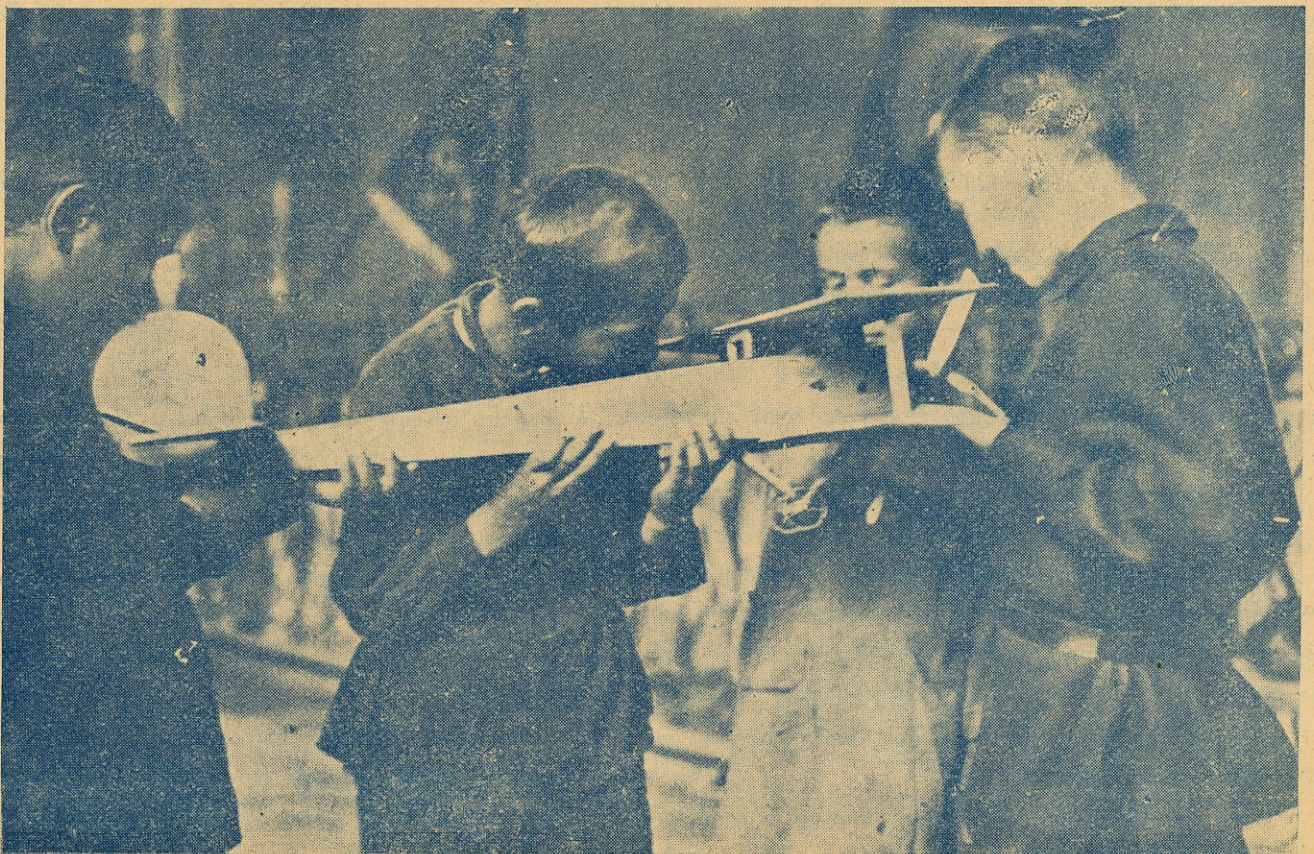
ახველებდა მას ახველებდა სისხლს და ეს მას შემდეგ, როდესაც ერთ ღამეს დაიჭირეს მისი ქმარი და ერთ-ერთმა ჟანდარმთაგანმა გულმკერდში უთავაზა კარპინეკს თოფის კონდახი. ანუშკა, რომლის ახალგაზრდობაც არ დაინდვეს ჟანდარმებმა და ძალზე სცემეს, იჯდა ტაბურეტზე ძალუა კარპინეკის გვერდით.

— აბა, ახლა გვითხარი, როგორ მოხვდი აქ? — ჰკითხა ჟუჟას ძალუა კარპინეკმა.

— დამიგდეთ ყური. მე თქვენ ყველაფერს გამბობთ თავიდან ბოლომდე.

„ჩვენ ვცხოვრობდით ბუდაპეშტში. მამაჩემი მიწის სახიდ იარაღებზე მუშაობდა და ამიტომ მას უხდებოდა ყოფნა ტალახში, სიცივეში და სინესტეში. საღამოობით მამას თითქმის ყოველთვის სტკიოდა ფეხები და დედაჩემი ქაფურის სპირტით უხილავდა მტკივან ადგილებს. ერთ მშვენიერ დღეს სხვებთან ერთად მამაც წაიყვანეს ომში, დედა კი შევიდა მუშად იქვე ყუმბარის დამამზადებელ ქარხანაში. მამაჩემის ომში წასვლის შემდეგ ჩვენ—დედაჩემი და მე—ძალუა ვიტრასთან დავბინავდით.

დედაჩემი ყოველდღე ისე დაღლილ-დაქანცული ბრუნდებოდა ქარხნიდან, რომ ჰამის ხალისიც კი აღარ ჰქონდა, სამაგიეროდ თითქმის ყოველ წუთს გვეკითხებოდა:

პიონერების მიერ გაკეთებული თვითმფრინავის მოდელი.

— ხომ არ ყოფილა ფოსტალიონი?

იგი ყოველდღე გულისფანცქალით მოვლოდა წერილს მამაჩემისაგან.

ვიდრე დადგებოდა ზამთარი, ჩვენ მხოლოდ სამი ღია ბარათი მოგვივიდა. ერთ-ერთ მათგანში მამა სწერდა: „არ ასრულებს თავის სიტყვას თავდასახმობი გერძანიის კაიზერი, ეშმაკმა წაიღოს მისი თავი, არ ასრულებს იგი თავის სიტყვას და ამიტომ ჩვენ ამ ზამთარში ვერ დავბრუნდებით შინ, აღარ უჩანს ომს ბოლო“.

ამ წერილის გამო დედაჩემი ტიროდა, ძალუა ვიტრა კი ლაპარაკობდა:

— უმჯობესი იქნებოდა, რომ იოსები ასეთ სისულელებს არ იწერებოდეს. ეს კიდევ უფრო ცუდია მისთვის.

დედაჩემი მაიძულებდა გულმოდგინედ მეკითხა „გმირთა გალერეა“ იმ მიზნით, რომ გაგვეგო, ხომ არ არის მოკლულთა სიაში იოსებ გერი 332 ქვეითი პოლკიდან.

ზამთარში ჩვენ რუსეთიდან მოგვივიდა წერილი მამასაგან: თურმე ტყვედ ჩავარდნილიყო იგი.

ამ ამბავმა დედა ძლიერ გაახარა და აღაფრთოვანა.

ძალუა ვიტრა კი ძალიან უკმაყოფილო დარჩა და დედაჩემს სამშობლოს მოლაღატედ ნათლავდა.

— განა უნდა გიხაროდეს, — ლაპარაკობდა იგი, — როდესაც ვაჟაკი ტყვედ უვარდება მტერს ხელში!?

მაგრამ მის ბუზლუნს დედაჩემი არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა.

და, აი, როდესაც დედა გადაიყვანეს ჩებელსკის ქარხანაში, მამა დაბრუნდა ტყვეობიდან. იგი ძალზე გამხდარი იყო და თავისი შემოხეული ტანისამოსით უფრო მათხოვარს მოგავგონებდა, ვიდრე მამაჩემს.

მან სულ ერთი ღამე დაჰყო ჩვენთან სახლში. მეორე დღეს ისევ უნდა დაბრუნებულიყო ყაზარმაში.

— კიდევ გაგავზავნიან ფრონტზე, — ეუბნებოდა დედაჩემი.

— მერე რა, რომ გაგავზავნიან! ერთი მე მკითხონ, წავალ? იტალიის ფრონტზე აღარ წავალ. მე ბევრი რამ ვისწავლე რუსეთში ტყვედ ყოფნის დროს და ვიცი, რომ შეიძლება სულ სხვაგვარად მოიქცე.

დედას ცრემლები წამოსკდა თვალებიდან და ტირილით უთხრა მამას:

— შენ ნუ გამოიღებ თავს, თორემ ბევრს არ გალაპარაკებენ... უცებ იციან ანგარიშის გასწორება: აიღებენ და მიგახვრეტენ. ამიტომ უმჯობესი იქნება

ითხოვო შევებულება; შემდეგ კი ყველა შევეცადოთ, რომ მთლად გავათავისუფლონ ჯარიდან.

— მე არავესთან არ ვითხოვ შევებულებას. თვითონ მევე ვავითავისუფლებ საკუთარ თავს, მაგრამ ნუ იფიქრებ, რომ მე სასაკლაოზე წავალ სასიკვდილოდ, — უბასუხა მამაჩემმა მოკლედ და დამარწმუნებელი ხმით დედაჩემს ხევწნა-მუდარაზე.

მეორე დღეს დედაჩემი არ წასულა სამუშაოდ. მთელი დღე იდგა იგი ჩემთან ერთად ყაზარმის კარებთან, მაგრამ მამა აღარ გამოდიოდა. ბოლოს, როგორც იქნა, საღამოჟამს ყაზარმის კარებთან გამოჩნდა ჯარისკაცების რაზმი. მამაც იმათ შორის იყო. მან იხელთა დრო და სიარულშივე გვითხრა:

— წადით შინ. მე ფრონტზე მივდივარ.

მთელი ღამის განმავლობაში მე და დედაჩემი ცხარე ცრემლებს ვღვრიდით.

ძალუა ვიტრა კი ლაპარაკობდა:

— ის, ვინც გაიქცევა ფრონტიდან, დეზერტირია და მას დახვრეტენ.

დედას ძლიერ ეშინოდა იმისი, რომ მამა გაიქცეოდა ფრონტიდან.

მე კი, მართალი ვითხრათ, სრულიადაც არ მეშინოდა ამისი. მე ვფიქრობდი: თუ მამა გაიქცევა, მან იცის რატომ გაიქცევა და როგორ უნდა გაიქცეს. მიუხედავად ამისა, მე მაინც ცუდად მეძინა ღამლობით და სულ მამაჩემზე ვფიქრობდი.

ძალუა ვიტრას ქმარი ხომ სულ არ წასულა ჯარში, მამაჩემი კი მხოლოდ ახლა დაბრუნდა ტყვეობიდან და ისევ ფრონტზე წავიდა. მაშ, რა აბუზლუნებს ძალუა ვიტრას? ვფიქრობდი მე.

მესამე ღამეს ვილაცამ მაგრად დააკაუნა კარები. მე უცებ წამოვხტი ლოგინიდან.

ეს თურმე მამა დაბრუნებულა შინ. მას ეცვა ახალი სამხედრო ტანისამოსი, გვერდზე ეკიდა რკინის ხიშტი, „ვინტოვკა“ კი აღარ ჰქონდა თან.

— მე გამოვიპარე, — უთხრა მან დედას. — შენ ნუ ღელავ და ნუდარ იდარდებ. მე მოხუც ტოლიასთან გადავალ საცხოვრებლად და იქ დავიმალეები.

ძია ტოლია ცხოვრობდა იქ, სადაც წინათ მამა მუშაობდა.

მაგრამ მამამ თავისი განზრახვა ვეღარ მოიყვანა სისრულეში. ძალუა ვიტრას დაესმინა იგი და დილით ადრე თავს დაგვადგენ მამაჩემის დასაქვრად მოსული პატრულები...

მამა აღარ ნებდებოდა იმათ... წართვა თოფი ერთ-ერთ ჯარისკაცს და დაუმიზნა იმათ ოფიცერს. მაგრამ დედა შევედრა მამას არ ესროლნა, დაებრუნებია თოფი პატრონისათვის და აღარ შებრძოლებოდა იმათ. მამამ დაუჯერა დედას. მაგრამ, გადას-

პიონერები ბანაობენ.

ცა თუ არა თოფი ჯარისკაცს, ოფიცერმა იშიშვლა ხმალი და უთავაზა მამას თავში.

ჭრილობიდან იფეთქა სისხლმა და მთელი სახე შეუღება მამას... ოხ .. რა საშინელება იყო!.. როგორ ნაკადულივით ჩამოსდიოდა სისხლი საწყალ მამას!..

— ხედავ, — უთხრა მან დედას, — მე დაფნებდი... მაგრამ რა გამოვიდა?

...მიუხედავად ამ შემთხვევისა, მამას მაინც გაუღიმა ბედმა და იგი მოათავსეს სატუსაღოს საავადმყოფოში, რის გამოც გადარჩა დახვრეტას.

შემდეგ კი... შემდეგ მოხდა რევოლუცია...

III.

ერთხელ მამამ სთქვა:

— არაფრად არ ვარგა ასეთი რევოლუცია! ბატონები ყველანი თავ-თავის ადგილებზე დარჩენ. საჭირო იყო კი, რომ ისინი კინწის კვრით გაგვერეკა მათი თბილი ადგილებიდან, როგორც ეს რუსეთში მოხდა.

დედა ხშირად ემუდარებოდა მამას წასულიყო და გამოეძებნა თავისთვის სამუშაო. მაგრამ ის უარზე იდგა, არ უნდოდა ისეთი მუშაობა.

— ახლა სულ სხვაგვარი მუშაობაა საჭირო. ჩვენ უნდა ვიზრუნოთ რევოლუციის სრული და საბოლოო გამარჯვებისათვის და კიდევაც უნდა მივალწიოთ ჩვენს ამ მიზანს.

დედას ცრემლები ერვოდა და ტუქსავდა მამას:

— არამზადავ! განა რუსეთში ტყვედ ყოფნამ გადავაჩვია მუშაობას!

მამა არ უჯავრდებოდა დედას. იგი მხოლოდ ეტყოდა მას:

— ერუი! შენ არაფერი არ გესმის.

და მამაჩემი მთელი დღეობით იკარგებოდა სადღაც ხშირად დადიოდა ბუდაპეშტშიც სამხედრო ტყვეებთან.

დედა შეამცირეს ქარხანაში. დავრჩით ულუკმაპუროდ. მამამ გულმოსულად სთქვა, რომ ფულები იქნება. და, მართლაც, იგი წავიდა გემთა სამმართველოში, სადაც იგი წინათ მუშაობდა მიწის საზიდ იარაღებზე და მიუღებელი ჰქონდა ჯამაგიჩი. აქ მან მოითხოვა ანგარიშის გა-

სწორება. მას უანგარიშეს და მისცეს ფული, რითაც კარგახნის განმავლობაში ეცხოვრობდით.

ერთხელ მამა მთელი სამი დღის განმავლობაში არ ჩანდა არსად. დედა ძლიერ სწუხდა ამის გამო. ფიქრობდა: ხომ არ დაატუსაღესო და ამბის გასაგებად წავიდა ქალაქში, საიდანაც დაბრუნდა ნამტირალევი თვალებით.

— ისევ ციხეში ზის, დაატუსაღებიათ, როგორც ბოლშევიკი, — სთქვა დედამ.

იმ ხანებში ჩვენთან ბევრი ტყვე ჯარისკაცი დადიოდა. მათ შორის იყო ერთი — ამხანაგი გაშპარი. იგი გვეუბნებოდა:

— ნუ გეშინიათ, ამხანაგი გერი სულ მალე დაბრუნდება. მხოლოდ ახლა იწყება რევოლუცია, ნამდვილი რევოლუცია!..

და მართლაც მალე დაბრუნდა მამა. მას ეცვა ახალი ტანისამოსი და გვერდზე რევოლვერი ეკიდა. ქედზე წითელი ლენტი ჰქონდა შემოხვეული.

— ერუი, მხოლოდ ახლა იწყება საქმე; ნამდვილი საქმე. წამო ქალაქში, — უთხრა მან დედას.

დედას არ უნდოდა წასვლა, მაგრამ ამხანაგი გაშპარიც დაეხმარა მამას და ორივემ ერთად დაიყოლიეს დედა ქალაქში წასვლაზე... იქიდან მეორე დღემდე არ დაბრუნებულან.

ამის შემდეგ მამაჩემი მუდამ ატარებდა თან რევოლვერს. იგი ბოლშევიკი იყო. ეცვა ტყავის ქურთუკი და ტყავისავე პრტყელი ქუდი ეხურა.

(შემდეგი იქნება)

ამხ. ა. გეგეჭკორის გარდაცვალება

ამა წლის 7 ივნისს გარდაიცვალა ამხ. ა. გეგეჭკორი.

ამხ. ა. გეგეჭკორი დაიბადა 1887 წელს სამეგრელოში.

ჯერ კიდევ თხუთმეტი წლის იყო საშა, როცა მან მიატოვა ოჯახი და მივიდა მუშებთან. ეს იყო 1901-02 წლებში, როცა ჩვენი მუშათა კლასი იღვიძებდა და მიიღტვოდა რევოლუციონური ბრძოლისაკენ. ამხ. საშა უბრალო მუშად დადგა როტშილდის ქარხანაში, სადაც ორი წელი იმუშავა. აქ ის მოხვდა რევოლუციონურ წრეში, დაეწაფა რევოლუციონურ ლიტერატურას, რომელმაც მიიზიდა ის, აქტიურად ჩაება მოძრაობაში.

დადგა ბობოქარი 1905 წელი. ამხ. საშა იქ არის, სადაც ამას მოითხოვს მისგან პარტია. როცა ბოლშევიკებმა გადმოისროლეს ლოზუნგი, რომ საჭიროა მებრძოლი ერთეულების მოწყობა მწვავე რეაქციის წინააღმდეგ საბრძოლველად, საშა სათავეში ჩაუდგა ერთ-ერთ მებრძოლ რაზმს.

იარაღით ხელში იგი ებრძვის როგორც გამხეცვებულ რეაქციას, ისე მის დამქაშებს, ყველა ჯურის ჯაშუშებს და მოღალატეებს, რომლებიც საშუალებას არ აძლევდნენ მუშათა კლასს გაეკეთებია თავისი საქმე.

1914-15 წელს ამხ. საშა ციხეში ატარებს. ციხიდან გამოსვლის შემდეგ მას ასახლებენ ასტრახანის

ნის გუბერნიაში, სადაც მას მოუხსწრო რევოლუციამ, რომელმაც ის გაათავისუფლა და საშუალება მისცა დაბრუნებულიყო საქართველოში (ქ. ტფილისში).

ის სწორედ იმ დროს დაბრუნდა, როცა ბოლშევიკები საბოლოოდ გაეთიშნენ მენშევიკებს და საქართველოში ჩამოყალიბდა ბოლშევიკური ორგანიზაციები. საშა შეუდგა ბოლშევიკური ბიუროს მოწყობას, რომელიც შემდეგ იქცა ბოლშევიკების დასავლეთ საქართველოს კომიტეტად (ქ. ქუთაისში) და რომელიც ამზადებდა გამოსვლას ძალა-უფლების ხელში ჩასაგდებად. ამ მიზნისთვის დაარსდა ბოლშევიკური პარტიის დასავლეთ საქართველოს კომიტეტის მებრძოლ შტაბი, რომლის თავმჯდომარე იყო ამხ. საშა.

სამოქალაქო ომის ხანაში ის შეუდრეკელი მებრძოლი იყო მუშათა კლასის ინტერესებისათვის.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდან ამხ. საშას სხვადასხვა საპასუხისმგებლო თანამდებობა ეჭირა და აქტიურ მონაწილეობას იღებდა პარტიულ ცხოვრებაში: იგი პირველად იყო ტფილისის რევ. საბჭოს თავმჯდომარე, შემდეგ საქ.

ს.ს.რ. შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი და უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში კი მიწათმოქმედების სახ. კომისარი.

ამხ. ა. გეგეჭკორი.

ს.ს.რ. შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარი და უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში კი მიწათმოქმედების სახ. კომისარი.

პიონერების მქსკურსია და გასაპირება

ექსკურსიის სამზადისი.

ყოველი ექსკურსია აუცილებლად თხოულობს განსაკუთრებულ მომზადებას; ამისათვის საჭიროა დაისვას და გადიქრას რამდენიმე საკითხი: 1. რისთვის (მიზანი), 2. ვინ (რიცხვი, ასაკი), 3. საით (ადგილი, პირობები), 4. როგორ (გეგმა).

პირველ ყოვლისა საჭიროა გამომუშავებულ იქნეს დაახლოვებითი გეგმა ყველა საზაფხულო ექსკურსიებისა. გეგმის შედგენის დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს, რომ ეს ექსკურსია არა თუ გააჯანმთელებს პიონერს, არამედ მისცემს მას გონებრივ საზრდოსაც.

საჭიროა, რომ ბავშვები ეცნობოდნენ სოფელს, სოფლის ცხოვრებას, ქარხანას, წარმოებას, აბამდენ კავშირს წითელ არმიასთან, საბავშვო სახლებთან. საჭიროა ამისათვის ხშირად გამგზავრება საშეფო სოფელში, სადაც შეიძლება სასოფლო მუშაობაში მონაწილეობის მიღება და ამავე დროს სოფლის შეუკავშირებელი ბავშვების შეკავშირება ორგანიზაციაში. კოლექტივის საბჭო ექსკურსიის წინ იმუშავებს დაწვრილებითს გეგმას და შემდეგ აცნობს პიონერს მის დანიშნულებასთან ერთად. ექსკურსიისთვის მომზადება ცალკალკე რგოლებში ხდება.

მეორე საკითხი, რომელიც უნდა დაისვას ექსკურსიის ჩატარების დროს, არის საკითხი იმის შესახებ, თუ ვინ უნდა მონაწილეობდეს განსაკუთრებულად ექსკურსიაში. ყოვლად დაუშვებელია, რომ პიონერები და ოქტომბრელები მთელ კოლექტივთან ერთად გამგზავრონ შორეულ ექსკურსიებზე. პატარები ჩქარა იღლებიან, დიდებს კი შეუძლიათ უკეთ და უფრო მეტის გავლა. საჭიროა აგრეთვე გარკვეულ იქნეს წინასწარ, თუ რამდენი კაცი მიდის; ყოველ კოლექტივს უნდა ხვდებოდეს 50 კაცი, მეთაურად საკმარისია ერთი—წინამძღოლი, მაგრამ მრავალრიცხოვანი ექსკურსიისათვის (80 — 90 და უფრო მეტი) საჭიროა უფრო მეტი ხელმძღვანელების ყოლა.

კოლექტიურ ექსკურსიებს გარდა ხდება რგოლების ექსკურსიაც, მაგრამ ასეთი ექსკურსიები იშვიათად უნდა ეწყობოდეს.

მესამე საკითხი, რომლის ირგვლივ საჭიროა სერიოზული დაფიქრება, ესაა—სად უნდა წავიდნ ხოლმე საექსკურსიოდ.

შორეული ექსკურსიის მოწყობისათვის გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი პირობები;

- ა) სასმელი წყალი, ბ) დასასვენებელი ჩრდილიანი ადგილები, ვ) სათამაშო ადგილები, გ) ფირჩხი ცეცხლის გასაჩაღებლად და სხვა.

გასაჩერებელი ადგილის ამორჩევის დროს საჭიროა ყურადღება მიექცეს იმას, რომ ადგილი რაც შეიძლება სასარგებლო იყო ჯანმრთელობისათვის, რომ მის ახლომახლო არ იყოს ქაობი ან ჰაერის მწამლავი სხვა წყაროები.

მეოთხე და ამასთანავე მნიშვნელოვანი საკითხია: როგორ უნდა ჩატარდეს ექსკურსია? ამისათვის საჭიროა გეგმის შედგენა, რომელიც უნდა შეიცავდეს ორ ნაწილს: ა) წინასწარი მუშაობის გეგმას, ბ) თვით ექსკურსიის გეგმას;

წინასწარი მუშაობა მდგომარეობს იმაში, რომ რამდენიმე კაცის მიერ წინასწარ დავლილი და შემოწმებული უნდა იქნეს ექსკურსიის ადგილი. შემდეგ ჩატარებულ უნდა იქნეს მზადება რგოლებში; გარდა, ამისა საჭიროა სხვადასხვა ვალდებულების გაწესრიგება მეთაურებს და ხელმძღვანელებს შორის.

კოლექტივის საბჭო წინასწარ იხილავს ექსკურსიის გეგმას. რგოლების მეთაურებს მიეცემა მითითებანი სასვენებელი საათების, საქმელის და სხვა საჭიროების შესახებ.

გეგმაში ნაჩვენები უნდა იქნას მუშაობის განწესრიგება.

მოწყობილობა ექსკურსიისათვის.

ცალ-ცალკე ყოველი პიონერის მოწყობილობა ასეთია: 1) სამგზავრო ჩანთა, 2) ტიქა, 3) კოვზი, 4) დანა, 5) პირსახოცი, 6) საპონი, 7) კბილის საწმენდი ფხვნილი და ჯაგრა, 8) უბის წიგნაკი და ფანქარი, 9) საბანი, 10) ქალებისათვის შარვალი და მსუბუქი ხალათი, 11) ქვაბი.

თითო კოლექტივზე საჭიროა 2-3 ნაჯახი, კომპასი, 1—2 ნიჩაბი, პატარა აფთიაქი, საათი, ბაწარი, წუმწუმა, სანთელი, დიდრონი და პატარა ბურთები, საქმლის სახარშავად საჭირო ორი ქვაბი, ვედრო წყლისათვის, დიდი კოვზი. ეს ნივთები საჭიროა მხოლოდ შორეული ექსკურსიისათვის, ერთდღიურისთვის კი უნდა დაკმაყოფილდეთ უფრო ნაკლები ნივთებით.

კვება.

ექსკურსიის დროს საჭიროა კარგი კვება. დაახლოვებით საჭიროა დღიურ საზრდოდ შემდეგი: 1. პური—2 გირვანქა, 2. ბრინჯი - 1/2 გირ., 3. კართოფილი—1 გირვანქა, 4. კარაქი—30 გრამი, 5. შაქარი—100 გრამი, 6. ჩაი—ერთი ჩაის კოვზი, 7. ძეხვი—200 გრამი, 8. 4 კვერცხი, 9. მარილი, ხახვი და სხვა.

საქმელის გაკეთება საჭიროა ერთ ქვაბში, ამიტომ დაახლოვებით ყველამ ერთნაირი სურსათი უნდა მოიტანოს; პურის მომარაგება არაა საჭირო ბლომად: შეიძლება ყოველდღე იყიდოთ სადგომ ადგილებზე.

რა უნდა გააკეთოთ ექსკურსიაზე.

მუშაობა ექსკურსიაზე ტარდება რგოლებში, კოლექტივის საბჭოს ხელმძღვანელობით.

სოფლის გამოკვლევა: როდესაც კოლექტივი მიზნად დაისახავს სოფლის შესწავლა-გამოკვლევას, უპირველეს ყოვლისა მოლაპარაკება უნდა აწარმოოს ამავე სოფლის პარტიულ და კომკავშირულ უჯრედებთან და აკრეთვე თემსაბჭოსთან და ადგილობრივი კოლექტივის წინამძღოლთან. საქსკურსიოდ უნდა შეირჩეს ისეთი დრო, რომ სოფლად ნახოთ ყველა საჭირო პირები.

სოფლის გამოკვლევის დროს შეიძლება ორი ამოცანა დაისახოს. პირველი—ჩვენს ქვეყანაში სასოფლო მეურნეობის მნიშვნელობა და მუშათა კლასის როლი გლეხობის მიმართ, მეორე—სოფლის შესწავლა, მისი დადებითი და უარყოფითი მხარეების აღრიცხვა და აგრეთვე შესაძლებლობათა გამონახვა. კოლექტივი ნაწილდება რგოლებად, რომელნიც თავის მხრივ ინაწილებენ სამუშაოს და არკვევენ შემდეგ საკითხებს:

1. სოფლის სახელწოდება, რომელი თემი და მხარაა;
2. კონლების, მოსახლეობის, ბაღების და სახნავი ადგილების რიცხვი და რაოდენობა.
3. თემსაბჭოს შემადგენლობა, ვინაა თავმჯდომარე, მდივანი, როგორ მუშაობს საბჭო, ადმინისტრაციული განყოფილება, როგორ ჰკრეფენ ხეხილს. განათლების საქმე, სკოლა, ქაბ-სამკითხველო, აღმშენებლობითი მუშაობა (გზები, ხიდეები და სხვა).
4. როგორი საზოგადოებრივი და კულტურული ორგანიზაციებია: კომპარტიის და კომკავშირის უჯრედები, სასოფლო-სამეურნეო არტელები, კოოპერაცია, ურთიერთდახმარე კომიტეტი, აგროპუნქტი, სკოლა; ვინ ხელმძღვანელობს ამ საქმეებს და როგორ მუშაობენ ისინი.

5. რა საშუალებები არსებობს სამეურნეო განვითარებისათვის, როგორია მოსავლის ნაყოფიერება, გლეხური მეურნეობის შემოსავლიანობა?

ცნობების მიღების შემდეგ კოლექტივი შეუდგება გლეხთა ბავშვების ყოფა-ცხოვრების გამოკვლევას შემდეგი სქემის მიხედვით: 1) რამდენი ბავშვა სოფელში, მათი ასაკი. რამდენია 6—11 წლის და 11—16 წლის ბავშვი ცალკულკე. მათგან რამდენია ღარიბი გლეხის შვილი, რამდენი მოჯამაგირის, საშუალო და სხვითი გლეხების; 2) როგორ მუშაობს სკოლა, სკოლის ასაკის რამდენი ბავშვი არ სწავლობს და რატომ, რით არ მოსწონთ გლეხის ბავშვებს სკოლა, როგორ ეპყრობიან მასწავლებელნი ბავშვებს და პიონერებს; 3) რა სურთ ასწავლონ თავის ბავშვებს ღარიბ, საშუალო და მდიდარ გლეხებს 4) რომელი წლიდან იღებენ მონაწილეობას ოჯახში გლეხის ბავშვები შრომაში

და რა კონკრეტულ სამუშაოზე, 5) რამდენია სოფელში მცირეწლოვანი მოჯამაგირე (15 წ.) და უბატრონო ბავშვი, რა მდგომარეობაში იმყოფებიან ისინი, რაკვარ ეპყრობიან მათ გლეხობის სხვადასხვა ფენები. 6) რა სიმღერები და თამაშობანი აქვთ გლეხის ბავშვებს, აწერეთ ისინი; 7) რას შვებებიან სულ მცირეწლოვანი ბავშვები? 8) როგორ ატარებენ მთელ დღეს გლეხების სხვადასხვა ფენის ბავშვები; 9) კითხულობენ თუ არა რაიმეს ბავშვები ზამთარში ან ზაფხულში და რას? 10) რა მონაწილეობას იღებენ რევოლუციონურ დღესასწაულებში ადგილობრივ? 11) რაში გამოიხატება ბავშვების თავაშვებულება? 12) როგორ ეპყრობიან მშობლები ბავშვებს, ადგილი აქვს თუ არა მათ ლახვას და რისთვის? 13) როგორ ეკიდებიან ბავშვები სარწმუნოებას, დადიან თუ არა ეკლესიებში? 14) რა აინტერესებთ მათ განსაკუთრებით და რათ სურთ გახდენ, 15) იცნობენ თუ არა პიონერებს და დაინტერესებულა არიან თუ არა მათი ყოფა-ცხოვრებით, 16) არის თუ არა პიონერკოლექტივები და როგორ მუშაობს.

რომ მიიღონ პასუხი ყველა ამ კითხვაზე, პიონერები მჭიდროდ უკავშირდებიან გლეხის ბავშვებს, თამაშობენ მათთან, იახლოვებენ საქსკურსიო მუშაობაში; თუ სოფლის ახლოს არის სანერგე, პლანტაცია ან სარწყავი არხები, პიონერები ეცნობიან და იკვლევენ მათაც.

ამის გარდა პიონერები სწავლობენ გლეხების ყოფას, სწვლობენ მათ სიმღერებს, სათამაშოებს, და სხვა. ყველა ამ ცნობის შეკრების შემდეგ და რგოლებში და კოლექტივის საბჭოში გადამუშავების შემდეგ პიონერები იმუშავენ მთელ რიგ ღონისძიებას, რითაც ხელი უნდა შეუწყონ სოფლის ცხოვრების გაუმჯობესებას და გაატარონ ცხოვრებაში პარტიის და კომკავშირის დახმარებით.

ექსკურსია ბუნების წიაღში.

ექსკურსია ბუნების წიაღში შეიძლება მოწყობილ იქნეს დამოუკიდებლად ან, თუ გაემგზავრება კოლექტივი ხანგრძლივ ექსკურსიაზე, შეუძლია გავიდეს ველად ან ტყეში, გამოიკვლიოს ყანის მანვნი ცხოველები.

ექსკურსიას ბუნების წიაღში, სხვათა შორის, უნდა ჰქონდეს რაიმე მიზანი, შესწავლილი უნდა იქნეს ბუნების რაიმე თვისება ან მოვლენა ისე, რომ თვით ეს თემა არ იყოს ექსკურსიის მთლიან მუშაობას დაცილებული და ინტერესს მოკლებული ბავშვებისათვის.

საჭიროა აგრეთვე გახსოვდესთ ექსკურსიის დროის განაწილება—გამოყენება. თუ ბავშვებმა ერთი საათი ბეჯითად იმუშავეს რომელიმე საქმეზე, ამის შემდეგ უნდა დაისვენონ კარგად, ითამაშონ, იბანაონ და სხვა.

მონღოლეთი

მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის ტერიტორია 2.787,000 კვად. კილომეტრს უდრის. მონღოლეთი ტერიტორიის სიდიდით ევროპის თითოეულ სახელმწიფოზე მეტია; ამ მხრივ გამონაკლისს მხოლოდ საბჭოთა კავშირი წარმოადგენს, რომელიც მონღოლეთზე ბევრად დიდია.

მონღოლეთის მიწის ზედაპირი უმეტეს ნაწილად ვაკე ადგილს წარმოადგენს, ჩრდილოეთით მთებია; ზოგიერთი მათგანი ძალზე მაღალია.

ჰავა აქ კონტინენტალურია. ზაფხულზე დღისით ძალზე ცხელია, ხოლო ღამით კი ძალზე ცივა.

მონღოლეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთით აუარებელი მდინარე და ტბაა. დანარჩენ ნაწილებში მდინარეები იშვიათ მოვლენას წარმოადგენს. ყველაზე უდიდესი მდინარე მონღოლეთში არის **სელენგი**, რომლის სიგრძე მონღოლეთის ტერიტორიაზე 900 კილომეტრს უდრის.

მონღოლეთის უმეტესი ნაწილი უდაბნოს წარმოადგენს, იშვიათად აქა-იქ ოაზისებიც გვხვდება. ჩრდილო-დასავლეთში აუარებელი ტბაა.

იქ 2 მილიონი მცხოვრებია. ეს რიცხვი ისე მცირეა ტერიტორიასთან შედარებით, რომ 1 კვად. კილომეტრზე ერთ კაცზე ნაკლები მოდის.

მონღოლეთის სახალხო მეურნეობის უმთავრეს დარგს მეჯოგეობა წარმოადგენს. ყველაზე მეტად ცხვრებს აშენებენ; ბლომად აშენებენ ცხენებსაც, ბლომდაა აგრეთვე მსხვილფეხა საქონელი, თხები და აქლემები. საქონელი უმეტესად ავადმყოფობისა და სიმშობის გამო იღუპება, საქონლის ჯოვს მგლებიც ანადგურებენ.

მონღოლეთის ჩრდილოეთ ნაწილში მისდევნ მონადირეობას. ნადირი აქ აუარებელია, მეთევზეობა კი იშვიათადაა გავრცელებული.

მონღოლეთში არის ოქროს, ქვანახშირისა და მარილის მადნები. თუმცა სხვა მადნებიც მოიპოვება, მაგრამ მათი დამუშავება ძალზე მოსუსტებს.

რაც შეეხება დამუშავების მრეწველობას (ფაბრიკა-ქარხნები), აქ ასეთი არ მოიპოვება. თითოეული მონღოლის ოჯახი მისდევს შინამრეწველობას და ამზადებს ტყავეულობას, თასმებს და ტყავეულობის სხვა ნაწარმოებს.

მიმოსვლის საშუალებაც სუსტადაა განვითარებული. რკინის გზები არ არის, თუ არ ჩავთვლით აღმოსავლეთ ჩინეთის რკინის გზის ხაზს, რომელიც მონღოლეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთის ნაწილში გაივლის. ტვირთის გადატან-გადმოტანა ქარაფებით სწარმოებს. მთავარი საქარაფნო გზაა მონღოლეთში **კიანტასა, ულან ბატორსა** (მონღოლეთის სატანტო ქალაქი) და **კალგანს** შორის.

მონღოლეთიდან გამოაქვთ უმთავრესად მეჯოგეობის პროდუქტები. შეაქვთ ჩაი, ქსოვილები, დამუშავებული ტყავეულობა, ლითონის ნაწარმოებნი და

სხვა. მონღოლეთი ვაჭრობს უმთავრესად ჩინეთთან და საბჭოთა კავშირთან.

1921 წლიდან მონღოლეთი დამოუკიდებელ სახალხო რესპუბლიკას წარმოადგენს.

მონღოლეთის უფლებათა დეკლარაციაში ნათქვამია, რომ მონღოლეთი გამოცხადებულია სახალხო რესპუბლიკად, სადაც ძალა-უფლება ეკუთნის მშრომელ ხალხს. ხალხი ანხორციელებს თავის ძალა-უფლებას სრულიად სახალხო დიდი **ხურულდანის** მეოხებით და ამ უკანასკნელის მიერ ამორჩეული მთავრობით. დეკლარაციაში ნათქვამია აგრეთვე, რომ რესპუბლიკის ძირითად ამოცანას შეადგენს ფეოდალური სისტემის მოსპობა და ახალი რესპუბლიკანური წესწყობილების გამაგრება.

მთელი მიწა თავისი ბუნებრივი სიმდიდრით, ტყეები და მინდვრები, მდინარეები და ტბები სახალხო საკუთრებადაა გამოცხადებული. საგარეო ვაჭრობის მონაპოვია სახელმწიფოს ხელშია. მონღოლეთში არსებობს სახალხო რევოლუციონური არმია. დეკლარაციით ეკლესია სახელმწიფოსაგან გამოყოფილია, სწავლა-განათლებას საკმაო ყურადღება ექცევა. მონღოლეთის გარეშე პოლიტიკა სავსებით შეფარდებულია დაჩაგრულ ხალხთა ძირითად ამოცანებთან და მთელი ქვეყნიერების რევოლუციონურ მშრომელებთან.

უმაღლესი ძალა-უფლება, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ეკუთვნის დიდ ხურულდანს. დიდი ხურულდანის სესიათა შორის მონღოლეთს განაგებს მცირე ხურულდანის პრეზიდიუმი, მთავრობასთან ერთად.

არჩევნების უფლება ყველა მოქალაქეს აქვს 18 წლის ზევით. ასეთი უფლებით სარგებლობს ის, ვინც თავისი საკუთარი შრომით ცხოვრობს და აგრეთვე ცირიკები (ცირიკები, ანუ ჯარისკაცები სახალხო რევოლუციონური ლაშქრისა). არამშრომელები (ვაჭრები, თავადები და სამღვდელთა), რომლებიც არ ეწვეიან შრომას, მოკლებულნი არიან არჩევნების უფლებებს.

მონღოლეთის სახელმწიფო დროშა წითელი ფერისაა, რომელზედაც არის სახელმწიფო ღერბი.

დამოუკიდებელ სახალხო რესპუბლიკად მონღოლეთი სახალხო პარტიამ აქცია, რომლის მიზანს შეადგენს მონღოლეთის განთავისუფლება უცხო ქვეყნის იმპერიალიზმისაგან. ამ პარტიის პროგრამაში შედის ფეოდალური წყობილების დანგრევა, ქვეყნის საწარმოო ძალების განვითარება და პოლიტიკური მომზადება მშრომელი ხალხისა.

საბჭოთა კავშირს და მონღოლეთს შორის მტკიცე მეგობრული ურთიერთობა არსებობს; ეს ურთიერთობა კი დამყარდა მონღოლეთ-საბჭოთა კავშირის კონფერენციის შემდეგ, რომელიც 1921 წლის ოქტომბერში მოხდა.

ალ. გორგაძე.

დიდი ექსპურსია

(სოფ. ქვედა ცაგერი, ლეჩხუმის მაზ.)
 ა./წ. 20 მაისს, პიონერთა მერვე საერთაშორისო კვირეულის დღეს, სოფ. ქვედა ცაგერის ა.ლ.კ.კ. უჯრედთან არსებულ ნორჩ პიონერთა კოლექტივმა მოაწყო დიდი ექსპურსია ორბელის ციხის ნანგრევებზე. პიონერთა საბჭოს ამ ექსპურსიისათვის ერთი თვის საშუაღისი ჰქონდა; მოგვარებული იყო ყოველგვარი ტექნიკური მხარე, რაც ექსპურსიას ესაჭიროებოდა. შედგენილი იყო წინასწარი საექსპურსიო გეგმა და დილის 8 საათზე კოლექტივი გაემართა ცაგერის შარა გზით ორბელისაკენ. გზაში დავათვალიერეთ ორბელ-ცაგერის შარა გზა, აგრეთვე შევისწავლეთ სხვადასხვა ბუნებრივი მოვლენები, რომელნიც გზადაგზა გვხვდებოდა და რომელზედაც სათანადო ახსნა-განმარტებას იძლეოდა კოლექტივის ხელმძღვანელი. ბოლოს ექსპურსიამ მიაღწია ციხის ნანგრევებს; ერთი საათის დასვენების შემდეგ გულდასმით დავათვალიერეთ ეს შენობა, ახსნა-განმარტება მოვისმინეთ ციხის ძველ აკლდამებზე და სხვაზე. ამით ექსპურსიის მიზანი უკვე ამოწურული იყო. მაგრამ ორბელის 4-წლედთან არს. ნ.პ. კოლექტივის თხოვნით ჩვენ გავემართეთ მათ შენობაში. ორბელის მცხოვრებლებზე დიდი გავლენა მოახდინა ჩვენმა გავლამ. ნაშუადღევს 3 საათზე დანიშნულ ალაგს მივედით. ორბელის 4-წლედთან არს. ნ.პ./კოლექტივი დიდი აღტაცებით შეგვხვდა; ყველანი პატივისცემით გვეპყრობოდნენ. ცოტა ხნის დასვენების შემდეგ დავათვალიერეთ კოლექტივის ბინა, მოვაწყვეთ ცეკვა-სიმღერა, თავისუფალი ვარჯიში და მათთან ერთად გავემგზავრეთ 7-წლიანი სამეურნეო შრომის სკოლის დასათვალიერებლად. საღამოს 5 საათზე კი ცაგერისკენ დავბრუნდით.

ხშირი შემთხვევებია, რომ ექსპურსია მიზანს ვერ აღწევს; ჩვენმა ექსპურსიამ კი ამ მხრივ მიზანს გადააჭარბა, რაც დიდ მიღწევად უნდა ჩაითვალოს.

ა. პაოლო.

ჩვენი კოლექტივის ყოფა-ცხოვრება.

(ქ. ქუთაისი მე-II ცხრაწლედთან არსებული კოლექტივი.)

ჩვენი კოლექტივის პიონერების რიცხვი 90 უდრის, ოქტომბრელების - 35. ისინი დაყოფილი არიან რგოლებად; პიონერების რგოლში შედის 10, ოქტომბრელების რგოლში—5 კაცი. აგრეთვე ვუშვებთ გაზეთს „მომავალი“ ორ კვირაში ერთხელ. ჩვენს კოლექტივს აქვს კავშირი მე-VI შვიდწლედთან. იქარის დაარსებული ფორპოსტი, რომლის საშეაღებითაც მრავალი მოწაფე ჩავაბით ჩვენს მუშაობაში; აგრეთვე მოვაწყვეთ სკოლაში სამკითხველო და სხვადასხვა კუთხე. საუბარი ტარდება ფორპოსტში ორ კვირაში ერთხელ.

ასეთი არის ჩვენი კოლექტივის ყოფა-ცხოვრება.

პიონერი ნ ხელაია

ჩვენი კოლექტივის მუშაობა

სოფელ ნექვში ნორჩ პიონერთა ორგანიზაცია დაარსდა 1926 წელს. მისი მუშაობა პირველ ხანებში სუსტად მიმდინარეობდა, მაგრამ საარაორო ბიურომ ყურადღება მიაქცია ჩვენს კოლექტივს და დღეს მუშაობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა.

ვუშვებთ კედლის გაზეთს. ჩვენ კოლექტივში ირიცხება 78 პიონერი; ისინი სულ გლეხის შვილები არიან.

აგრეთვე ვაწყობთ გაფრენებსა და ექსპურსიას, მაგალითად, მოვაწყვეთ ექსპურსია ახალდაბაში, სადაც დავათვალიერეთ ქარხანა; ვაწყობთ ექსპურსიებს ადგილობრივადაც.

ვანო ნათელაშვილი.

ქალაქი ისტორიაში.

ამა თუ იმ ხალხის გონებრივ დონეზე როცა მსჯელობენ, მხედველობაში იღებენ, რამდენი ქალაქი იხარჯება მცხოვრებთა თითო სულზე საშუალოდ ყოველწლიურად. სადაც უფრო მეტი ქალაქი იხარჯება, ჩანს, მეტიცაა წერა-კითხვის მცოდნე, იქ ბევრს სწერენ, ბევრს ბეჭდავენ და კითხულობენ, კარგი წიგნების კითხვა კი უდრის ჭკვიან და გამოცდილ კაცთან მასლაათს, თათბირს: მკითხველი მისგან იღებს ცოდნას, ხდება შეგნებული და განვითარებული.

წიგნები იმათზე ღირსიან ცოცხლობენ, ვინც ისინი დასწერა. ამ დამწერლების აზრები წიგნების ფურცლების მეოხებით ჩვენამდე აღწევს, გვიცავენ ძველი შეცდომების გამეორებისგან და გვიადვილებენ ცხოვრების სიღრუხტირესთან ბრძოლას. ქალაქის წყალობით, იმაზე გამოყვანილი ნიშნებით ვეცნობებით ისტორიულ მოვლენებს, ვტკბებით ყველა ქვეყნისა და დროის სასიქადულო მწერლების და მხატვრების ნაწარმოებებით.

ქალაქი გვადგება აგრეთვე მიწერ-მოწერისათვის, ის სპობს მანძილს, რომელიც გვაშორებს ნაცნობებსა და მახლობლებს. ქალაქი შეუდარებელი განძია სკოლაში და ოჯახში.

ქალაქი დასაბამიდან ემსახურებოდა გაბატონებულ კლასებს, როგორც მძლავრი იარაღი მშრომელთა გონების დასაბნევად.

საშუალო საუკუნეებში, როდესაც ქალაქი პირველად გამოვიდა ევროპაში (1200 წელს), მშრომელი ხალხი გმინავდა ბერების და მემამულეთა ფეხქვეშ. „წმინდა მამებმა“ მსწრაფლ დაათესეს მისი უპირატესობა და გულმოდგინედ გაავრცელეს ხელნაწერები, რომლებიც მოუწოდებდნენ მშრომელებს მორჩილებისკენ, ურჩევდნენ ხელი აეღოთ ამქვეყნიურ სიკეთეზე და „სულის საცხოვრებლად“ ეწამათ ეკლესია. ამ ყალთაბანდებმა გამოძებნეს ძონძები, ნაფლეთები, ამ ნაგავს ჰყრიდნენ წყლიან ავანდასტაში, იქ ეს ნაგავი ითქვიფებოდა და მერე ტყლასავით მზეზე იშუშებოდა. ამგვარად ამზადებდნენ ქალაქს.

წიგნის ბეჭედა კი მაშინ დაიწყო (1436 წ.), როდესაც სამღვდლოების ძალა-უფლება შესუსტდა და გავლენიანი თავადებისკენ გადაიხარა. ეს ის დრო იყო, როდესაც საბერძნეთის ძველი ცოდნა-განათლების აღორძინების ხანა დაიწყო და ლიტერატურამაც გამოიღო კოკორი. ახალმა სიტყვებმა გაამხნევა თავადები ბერებთან ბრძოლაში. გაძლიერებულმა მოთხოვნილებამ საწერ ქალაქებზე განავითარა ქალაქის დამუშავება. ავანდასტა თანდათან მექანიკურ მანქანად იქცა, მაგრამ 12 საათის განმავლობაში 1200 ფურცელ ქალაქს აკეთებდნენ. სისხლისმღვრელი ომები და რელიგიური დევნა ხელს უწყობდა ქალაქის გავრცელებას ევროპაში; ქალაქის გაძლიერებულ წარმოებას მოჰყვა გამოგონებანი ტექნიკურ დარგში, რაც ხელს უშარათავდა ვაჭრებს საზღვაო მოგზაურობაში. დაპყრობილი ქვეყნების მცხოვ-

რებთა შრომის ექსპლოატაცია ამდიდრებდა ვაჭრებს, რის გამოც მათ ჰქონდათ საშუალება უფრო ძლიერი გავლენა მოეხდინათ პოლიტიკურ ცხოვრებაზე.

მე-XVIII საუკუნეში შემოიღეს ქალაქის არშიები (ლენტა), ფრანგი ლუი რობერტის მოგონილი. მაშინ მიეცა კიდევ დიდი გასაქანი ქალაქის დამზადებას: ჩალას და თივას ხმარობდნენ ჩერების ნაცვლად.

როდესაც თავად-აზნაურობა საბოლოოდ შეურიგდა სამრეწველო ბურჟუაზიას, მაშინაც ქალაქი მათ მიხნებს ემსახურებოდა.

რასაკვირველია, შეიძლება გავრცელდეს აგრეთვე აუარებელი ფურცელი, რომლებზეც დაჩაგრული კლასის საუკეთესო წარმომადგენელთა აზრები იქნება დაბეჭდილი. როგორც თესლი ნოყიერ მიწაში, ეს სასარგებლო რჩევა-აზრებიც გაუჯდებიან მრავალტანჯულ ხალხს სისხლ-ხორცში, აუხელებს თვალებს, ერთი სიტყვით, ხალხი განდება ავკარგის გამრჩევი და დამფასებელი. ლიტოგრაფიის გამოგონება (1796 წ.) ძალზე ხელსაყრელი იყო პოლიტიკური კარიკატურების გავრცელებისთვის. ამგვარად, შრომის მძიმე პირობები, შეზღუდული და შევიწროებული მდგომარეობა აიძულებს უუფლებო მასას გამოვიდეს ქუჩაში, მოახდინოს აჯანყება და გადავიდეს მერე რევოლუციასზე. ქალაქი აჩქარებს ამგვარ ამბებს.

პოლიტიკურ გადატრიალებასთან დაკავშირებით, საზოგადოებრივი ცხოვრება ცოცხლდება, მოთხოვნილება ქალაქზე იზრდება. ჯერ კიდევ მე-XIX საუკ. დასაწყისში ძონძებმა იწყეს კლება, რის გამოც საჭირო იყო ქალაქის დამზადება სხვა ნივთიერებიდან. 1840 წ. ხის და ნაფოტის ნახერხებიდან იწყეს ქალაქის გაკეთება, 1854 წ. განვითარდა ჩალის „ცელიულოზები“, 1857—1860 წლებში ქალაქის მასალად შემოიღეს ბალახი.

წიგნბეჭედავ დარგში შემოიღეს ახლადმოგონილი საბეჭდი დაზგები (1800 წ.) და ცილინდრიანი „როტაციის“ მანქანა (1811 წ.). ყოველდღიური პრესა აძლევს საზოგადოებას ტონს და მასთანავე ყურმოჭრილი ყმა ბანკირებისა და ბირჟევიკების სწავლა-განათლება გაბატონებულ კლასთა ხელშია. მხოლოდ უანგარო მეცნიერება, მიუხედავად იმისა, რომ დევნას განიცდის, მაინც ტიეტრებს წყლის ზედაპირზე, ჰფენს ირგვლივ ტეშმარტების შუქს.

ასე იყო, ასეა დღესაც კაპიტალისტურ ქვეყნებში, საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირში კი სულ სხვა სურათია, აქ ქალაქი მშრომელ მასებს, მუშათა კლასს ემსახურება. ჩვენ ახლა რაც შეიძლება მეტი ქალაქი გვინდა. ჩვენ გვჭირდება ქალაქის დასამუშავებელი ქარხნები, სტამბები და ცელიულოზის სახელოსნოები. ჩვენ ბევრი ნედლი მასალა გვაქვს: ქალა-ტყეები, ჩვენ ბევრი ძალა შეგვწევს, მხოლოდ ნაკლები გვაქვს ცოდნა; უნდა ვისწავლოთ, უნდა ვიკითხოთ, ამისთვის კი საჭიროა ქალაქი, სტამბა და წიგნი.

თ ე ვ ზ ი ს ს ა მ ე ზ ო შ ი .

მედიდურად და მდორედ მოიხლოაზნება თვალ-
უწვდენი ვოლგა კასპიის ზღვისკენ, სხვადასხვა მი-
მართულებით სწრავენ მის ზედაპირს ხომალდები და
მეთევზეთა ნავეები.

თვალწარმტაცია მრავალწყლიანი ვოლგა, მაგრამ
იგი ახარებს საბჭოთა მოქალაქის გულს არა მხოლოდ
თავისი სილამაზით, არამედ იმ უღრვი თევზითაც,
რაც ფრიად ღიდ სიმდიდრეს წარმოადგენს კავში-
რისთვის. აუარებელი თევზი დანავარდობს მის სი-
ღრმეში, აუარებელ ხალხს ეძლევა საზრდოს შოვნის
საშუალება მისი მეოხებით.

აი, საფოსტო ხომალდმა უკვე უკან მოი-
ტოვა ყაზანი, სამარა და სარატოვი და ასტრახანში
შევიდა. ესაა საბჭოთა კავშირის თევზის მრეწველო-
ბის ბუდე. აქაა ორი საკონსერვო ქარხანა და ორი
ფრიად ღიდი საყინულე, აქედან იგზავნება თევზეუ-
ლის კონსერვები და ახალი თევზი სხვადასხვა ადგი-
ლას.

ასტრახანიდან 70 კილომეტრის მანძილზე არის
თევზის სარეწავი, ნაპირზე არის გადახურული ადგი-
ლი, სადაც ჭრიან თევზებს. ზუთხი, თართი და სხვა
ძვირფასი თევზი ცოცხალი მოაქვთ აქ და მათ სჭრიან
მუშა ქალები, მოაყრიან ყინულს და მაშინვე აგზავ-
ნიან ასტრახანის საყინულეებში. ქვირითს, რომელ-
საც ამოაცლიან თევზს, მაშინვე ხიზილალად აკეთე-
ბენ და კოლოფებში აწყობენ. ეს ხიზილალა ფრიად
ფასობს და საზღვარგარეთ ბევრი გააქვთ. აქვე აკე-
თებენ დოშს. საუკეთესო დოში კეთდება გოჯიდან,
უფრო ნაკლები — ზუთხიდან. მუშების ღიდ უმრავ-
ლესობას კალმიკები და ყირგიზები შეადგენენ, რუსი
მამაკაცი მუშები ცოტანი არიან. ისინი ამარილებენ
თევზს, აწყობენ კასრებში, ჰგზავნიან სხვადასხვა ად-
გილას.

ღიდი და მრისხანაა ჩრდილოეთის ყინულოვანი
ოკეანე, არ უჩანს არც თავი, არც ბოლო, ტალღე-
ბი კი ირგვლივ დათარეშობენ, ერთმანეთს ეხლები-
ან. აქა-იქ მოჩანს მეთევზეების იალქნები. ხანდახან
ხომალდის ორთქლიც ჩანს. რალაც თეთრი ფრინვე-
ლები გუნდ-გუნდად ფრინავენ, სხდებიან წყალზე.
ნაპირას შენობებია, საწყობები. ხალხი ფუსფუსობს,
მუშაობენ. აქ დგას უზარმაზარი კასრები, სელაპის
სქელი სისუქნით სავსე, იქვე ჰყრია სელაპების ტყა-
ვი. სარეწავში ხანგამოშვებით მიდის ნავეები, ხომალ-
დები; თან მოაქვთ აუარებელი დახოცილი სელაპი,
რომლებსაც ატყავებენ და მსუქან ხორცს კი ქარხა-
ნაში ჰგზავნიან.

ვაზაფხულზე სელაპები მზეზე გასათბობად ახოვ-
ლენ ხოლმე ყინულებზე და მილიონობით გაწვებიან,
ასე რომ სულ გადააშავებენ არემარეს, მაშინ ასი-
ათასობით ხოცავენ მათ.

მუშები ვაფარეზებით მუშაობენ, სელაპის სი-
სუქნე უნდა დაამზადონ, ის ხომ საჭიროა საბჭოთა
მოქალაქეებისთვის. სულ ორმოცდაათიღდე მუშაა.
არაიან ბავშვებიც, რომლებსაც ვაფარეზებთან ბადეების

გაშლა, დაკეცვა, ყუთებში ჩაწყობა, ანკესებზე თევ-
ზის საჭმლის დაგება — ესაა პაწაწა თევზები. ბავშვები
10-12 წლის არიან, იცნობენ ოკეანეს, შეჩვეული
არაიან მის ნაპირას ცხოვრებას. ბევრჯერ უნახავთ ის
გაცოფებული, ბევრჯერ უნახავთ წყნარზე წყნარიც.

აი, სერგო, მკერივი, ყოჩალი ბიჭი. ის სელაპის
დამჭერლებს გაჰყვა ერთხელ თან, მან სხვა ბავშვებზე
მეტე იცის. „უჰ, ორი თვე ვიყავით ოკეანეზე, რა
არ გამოვცადეთ!“ — ამაყად ამბობს ის.

— ვინ წაგიყვანა? — ეკითხებიან თვალეგაბრწყინ-
ებული ბავშვები.

— ტრიუმში თავიმაღე. როცა შორს გავედით,
მერე გამოვჩნდი.

— მოგვიყვი, მოგვიყვი! — შეეხვეწენ.

— ეჰ! რას მოგიყვით! ირგვლივ სულ წყალი და
წყალი, სხვა არაფერი ჩანდა. ტალღებზე ნაფოტი-
ვით ქანაობდა ჩვენი სათევზაო ნავი. მერე ყინულის
ველს მივადექით და სელაპებიც იქ იყვნენ. გაწო-
ლილიყვნენ ღორებივით, თბებოდნენ. დაუშინეთ,
ვისაც რა ჰქონდა. ზოგი თოფს ესროდა, ზოგი ჯოხს
ურტყავდა! ისინი სუქნები იყვნენ, არც ინძროდნენ,
ჩვენ კი ვზოცავდით და ვზოცავდით. ოჰ! რამდენი
იყო, რომ იცოდეთ!!

— ვეშაბი არ გინახავს?

— შორიდან დავინახეთ. წყალს შადრევანივით
უშვებდა მალლა. ახლოს კი არ მივკარებდით: მო-
იქნევს კუდს და მორჩა შენი საქმე, ზღვის ძირს ეს-
ტუმრები, ნავს სულ ნაფოტ-ნაფოტად გიქცევს.

ორი კვირა გავიდა. მთების კალთები ამწვანდა.

— ძია, ბევრია, ხომ, ტრესკა ოკეანეში? — ჰკითხა
ერთ მუშას სერგომ.

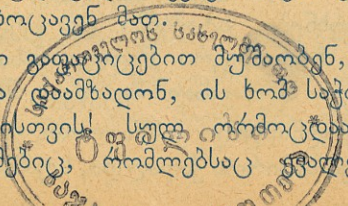
მუშას გაეცინა და უთხრა:

— შენ ვერც კი წარმოიდგენ, ჩემო კარგო.
ტრესკა ასი მილიონობით თავმოყრილი მოდის. სი-
განებზე 70 კილომეტრი უჭირავს, სიგრძით კი 250
კილომეტრი.

— რა? — ძლივს მოახერხა თქმა განცვიფრებულ-
მა ბავშვა და პირდაღებული მიაშტერდა მაქმელს.
მართლაც რომ ძნელი წარმოსადგენი იყო, მაგრამ
მუშას სრულიადაც არ გადაუჭარბებია.

ასევე მილიარდობით მოდიოდა სელიოდკაც.
ის ნაპირს ეტანებოდა და როდესაც წყნარ უბეებში
შევიდოდა, მას შიგ ჩაჰკეტავდნენ უზარმაზარი გრძე-
ლი ბადეებით, შემდეგ კი ხვეტდნენ ვედროებით,
ტომრებით, მაგრამ განა შეიძლებოდა მთელი ამ აუ-
არებელი თევზის ამოხვეტა! საამისოდ არც ძალ-
ლონე ეყოფოდა და არც ჭურჭელი.

მშვენიერი დღეები იყო, მზე საამურად ათბობ-
და არემარეს. ბავშვები ღიდ ჯაფაში იყვნენ: ვერ მო-
ასწრებდნენ ერთი წყება მეთევზეების გასტუმრებას,
რომ მეორე წყება უკვე ბრუნდებოდა დაქერილი
თევზით და ახლა მათთვის უნდა გაემზადებიათ ბადე-
ები, დაეგოთ ანკესებზე პაწაწა თევზები. ხანდახან ეს

თევზები გამოიღეოდა და მუშაობა ფერხდებოდა. მაშინ უნდა წასულიყვნენ იქ, სადაც აუარებელი იყო ანკესზე წამოსაგები პატარა თევზი. ერთ დღეს სწორედ ამ მიზნით წავიდნენ, დიდხანს იხეტიალეს კლდეებს შორის, ბოლოს ვიწრო ყურეში შეცურდნენ, ნავით ნაპირზე გადავიდნენ და მიიწვიეს დასახმარებლად აქაური მებაღურნი: ამ ყურეში, სილიან თხელ წყალში იყო მათთვის საჭირო პატარა თევზი. მოეზადნენ, მოვიდნენ ნავეებით და ჩაუშვეს ბადეები, მერე დაიწყეს ბაასი, მოსწიეს თამბაქო და შემდეგ კი დაიწყეს ბადეების ამოწევა, რომლებშიც უთვალავი პატარა თევზი ფართხალდებდა. ასე გადისროლეს ბადეები სამჯერ, აავსეს ნავეები, შემდეგ ყუთები დატენეს და უკან გაბრუნდნენ. გზაზე ჩრდილოეთის ცივი ქარი ამოვარდა. მებღაურები გემის ტრიუმში ისხდნენ და იგონებდნენ, როგორ გადარეკეს ცინულოვანი ოკეანეს ნაპირებიდან თეთრები და ინგლისელები, რომლებსაც თევზის სარეწავეების ჩავდება უნდოდათ ხელში.

გავიდა ცოტა ხანი. მზე თითქმის აღარ ჩადიოდა. ბავშვებს ვერ გაეგოთ, დღე იყო თუ ღამე—მზე სულ ცაზე იყო. მუშაობა კვლავ დუღდა. მოდიოდნენ და მოდიოდნენ თევზის დამკერი გემები, მოჰქონდათ და მოჰქონდათ თევზი, გადმოტვირთავდნენ, აავსებდნენ კასრებს დატვირთავდნენ ხომალდებს, გაგზავნიდნენ ნავსადგურებში, ახალ-ახალი თევზი კი შეუწყვეტლივ მოჰქონდათ და მოჰქონდათ. ირგვლივ ყველგან თევზი იყო: ნავეებში, ქვებზე, სილაზე, სახლების წინ, მაგრამ აბა ვის აკრეფდა, ვის რათ უნდოდა? საკმაო იყო ჩამჯდარიყავი ნავში, გასულიყავი ყურეში და სულ შეუმჩნეველად დაიჭერდი 50-60 კილოგრამ თევზს. ხშირად კალიერ ანკესსაც კი ეტანებოდა თევზი, იმდენი იყო!

ერთხელ სერგო და მისი ორი ამხანაგი წავიდნენ სათევზაოდ, მათ თან ანკესები წაიღეს.

სალამო იყო. მზე თანდათან ძირს იწვედა და მისი სხივები თვალწარმტაცად ლივლივებდნენ წყლის ზედაპირზე. მთების ფერდობებზე ლურჯი ჩრდილი გაწვა. ნავი წყნარად მისრიალებდა. ბავშვები ხარბად სუნთქავდნენ გრილ ჰაერს. მერე სიმღერაც წამოიწყეს.

ოკეანე წყნარი იყო და პატარა ტალღა რალკას ეჩურჩულებოდა ნაპირის ქვიშას. თეთრი ქაფი არშისავით გავლებოდა ნაპირს.

— მზე, მზე! ვეშაპი წყლის შადრევანს უშვებს! მართლაც, შორს მოჩანდა წყლის ორი შადრევანი. ეს ვეშაპები ამოსულიყვნენ ზედაპირზე.

— უჰ! ვაი, ნეტავი ახლოს მივიდოდეთ!—სთქვა ერთმა.

— ჰმ! პირი დაუღე! გგონია, ახლოს მივიშვებს?

— გაიქცევა?

— არა და შენ მოგიცდის!

— ოჰ! რა საინტერესო იქნება მაგის დაქერა!

— საინტერესოა, მართალია. რამდენი ხორცი აუვა, რამდენი ქონი! საშლელი რომ იყიდება, იმასაც მაგისი ძარღვებიდან აკეთებენ. ხომ ამხელაა, მაგრამ პირი კი არ აქვს საიმისოდ დიდი, დიდი თევზის გადაყლაპვა არ შეუძლია. აი, აკულა ხომ გაცილებით პატარაა, მაგრამ ისეთი პირი აქვს, რომ სულ ანადგურებს თევზებს, ადამიანისთვისაც ძალიან საშიშია.

— შენ გინახავს აკულა!

— როგორ არ მინახავს, მის მეტი რა არის აქ. უჰ, რა კბილები აქვს!! ჩემი მტერი ჩაუვარდა ხელში. მათი შიშით თავისუფლად ცურვაც ვერ მოუხერხებია კაცს ოკეანეში. მოგვარდება და მშვიდობით!

— კაცო, აი, ასე წყნარი რომ ჩანს ახლა ოკეანე, რამდენი მილიონი თევზი და სხვადასხვა ცხოველია მის სიღრმეში. ისინი სქამენ ერთმანეთს, ებრძვიან! რამდენი თევზი გარბის ახლა გულგახეთქილი აკულას შიშით!

მზე ჩასასვლელად ეშხადებოდა. მის სხივებს ძალა მოჰკლებოდა და აწითლებული ცისდასავალი თვალწარმტაც სურათს წარმოადგენდა.

— აბა, უკან გავბრუნდეთ!.. ნავი შემოატრიალეს; ნიჩბები მწყობრად აღი-დადიოდა, წყალს უკვე სიშავე შეეპარა და უძირო და უსახლგრო სივრცე იღუმალობით იფხებოდა.

— რა სიმდიდრეა, ბიჭებო, ეს ოკეანე! წარმოგიდგენია, რა დიდ სარგებლობას იძლევა იგი! რამდენი ასეული მილიონი თევზი იჭირება მასში, რამდენ ქვეყანას აერთიანებს, ვაჭრობა-მრეწველობას უწყობს ხელს!

მაიწიეს ნაპირს. მთებზე ირგვლივ ბინდმა დაისადგურა. ნავი წყნარად მისრიალებდა მეთევზეების ბინისაკენ. ტალღა ეჩურჩულებოდა ნაპირის ქვიშას და თეთრი არშიით კონტაობდა.

შ ი ნ ე რ ი:

1. სანაპირო ქალაქი—დასასრული—ს. კახრაძის	2	7. მონღოლეთი — ალ. გორგაძის	21
2. პიონერები—არ. ჩაჩიბაიაძის	8	8. ჩვენი ცხოვრება	22
3. სოფლის ზეიმზე—ს. ეულიის	12	9. ქალაქი ისტ. რიაში	23
4. უუუა—მ. ზახი	13	10. თევზის სამეფოში	24
5. აშხ. ა. გეგეჭკორის გარდაცვალება	18	11. 15 ოქტომბერს სრულდება „პიონერის“ არსებობის ორი წელი	კანზე.
6. პიონერების ექსკურსია და გასეირნება	19		

გაგოღის 1928 წ. გაგოღის

თრკვირული საგაგოღო ღასუკათიგული

ჟურნალი

გოგადილთათვის

პიონერი

წელიწადი III

ჟურნალი ს. ს. ს. რ. შველა სკოლისათვის სავალდებულოა.

ღენინის სსხელობის საქართველოს ბავშთა კომუნისტური ჯგუფების ეოველი წევრის, ორგანიზაციის ეოველი კოლექტივის, ბავშთა კომუნისტური მოძრაობის თითოეული ხელმძღვანელის, ბიბლიოთეკების და სამკითხველოების ვარ ებუღე-ბაა გამოიწერონ

პიონერი

მიიღება ხელმოწერა 1928 წლისათვის.

ჟურნალი ღირს გადაგზავნით:

წელიწადში — 5 მან.

ექვს თვეს — 3 მან.

სამ თვეს — 1 მან. 50 კაპ.

სალკე ნომერი — 25 კაპ.

მისაგართი: ტფილისი, რუსთველის გამზირი, № 22, სსხეღვამი (გეორე სართული). „პიონერი“-ს და „ოქტომბერი“-ს რედაქცია.

რედაქტორი — სარკულაქიო კოლაგია.